СИГНАЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетараш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО свет

Ера 26 МАРТ № 25 (2237) 1959 шу

Мах 20 кеп.

Советски Союза Коммунистически партен Нохч-ГІалгІай областнойи Грозненски городскойи комитетий а Нохч-ГІалгІай АССР-а Лакхехьарча Совета а орган

СССР-а профессиональни союзий XII-ча съездага

Советски Союза Коммунистически партен Центральни Комитето дІайха моаршал хоатт СССР-а профессиональни союзий XII-ча съездага, вай мехкарча турпала болхлой классага, сийлюча советски интеллигенцега, коммунизм хьанаре хьалъеш болча профсоюзий берригача членашка.

Шей мугІарашка 50 миллион совгІа болхлойи гІулакхера нахи вІашагІкхийтта йола Советски профсоюзаш коммунизм хьалъеш лоаттабеча къовсаме партен тешаме йола чІоагІало я. Профессиональни союзаш паччахьалкхен а общественни а вахара чухь, боахаме боккха лоархІам болаш я, халкъа боахами, советски нанах материальни хьал, культурни боарам да хаддаш лаьхьеча къовсам лоаттабу цар. Социализм хьалъечеи къахьегамхой коммунистически уйланца кхетабечеи Советски паччахьалкхенна а халкъа а хьалхашка профсоюзаша дав доккхий гІулакхаш белгалдаьхад паччахьалкхен эггара сийлолча совгІатаца — Ленина орденца.

СССР-а профессиональни союзий XII-гІа съезд гулъеннай вай мохк кхы а чІоагІагІа дегІабоагІача дикача хана—коммунистически общество шерра хьалъе йолаьча хана. Советски нах Іалаьмате чІоагІа хьинар айденна болабеннаб ССКП XXI-ча съездо оттаяь коммунизм хьалъяра сийлахь-йоккха программа кхоачашъе. Ворхі шерарча плана Іалаьмате йоккхий заданеш толамца чакхъяхаро вай халкъага торо хулийтаргІа, кхы а дукхагІа экономикеи культуреи лакхъе, кхы а низ болашагІа Советски паччахьалкхе чІоагІъе, коммунизма материально-технически лард йоллаш боккха гІа баккха, социализмо капитализманца машаре лоаттаеча яьхьи бахача наьха цхьаьа сага сих йоаккхача продукцен хьакъехьа хьалха латтача капиталистически мехкашта тІехьакхе а царел хьалха довла а аьнна оттадаь исторически декхар кхоачашдечеи котаю яькха.

Коммунистически партеи Советски правительствоеи хадданза йоккхо ю халкъа ираза. Партони правительствони политика а цар берриг практически болх а шерагара—шерта советски нах тІа-тІа а дикагІа бахийтарна, цар хадданза дегІаІоагІа материальни духовни хьашташ дикза кхоачашдарна тІаберзабаь ба. Ворхі шерарча плана тІа оттадаь дІахо а балхах доагІа алагин пенсионни Іалашвара гІулакхи лаьхде, кхачан продукташ, барзкъа, кога гІирс лоархІам боллаш дукхагІа арахеца, нах чубаха цІеношь, больницаш, школаш - интернаташ, берий учрежденеш шортта хьалъе. Дунен тІа эггара лоацагІа дола балха дин эггара лоацагІа дола балха кІирен хургда СССР-е лоархІам боллаш лакхлургІа халкъа вахара хьал.

Советски профсоюзий эггара кертера а эггара лоархІамера а деххар да хІанз партен XXI-ча съезда историческн соцамаш кхоачашдеш, ворхі шерара план а семилеткан хьалхарча шерара заданеш а кхоачашъеш лоаттабеча къовсаме дукхха бола къахьегамхой оргцагІа бахар. Профсоюзни организацеш доккарийла я хІара предприятес, колхозо, совхозо, РТС-а ворхі шера чухь де дезача гІулакхашта тІехьа йолаенна дерригача халкъа социалистически яхь шерагІа йоаржае. ДегІабоалабанза баргбац вай ханара Іалаьмате дика болам — коммунистически къахьегама бригадайн ударникийн яхь.

Профсоюзаш болхлошта мамогта новкъостал де деккарийла я цар шоай культурно-технически боарам лакхбеча, производствон дикагІа бола болхлой, новатораш, рационализатораш, изобретателаш хьаллаца а цар опыт йоаржае а. Профсоюзни организацей кортера деккар да — хьданза къахьегама овсарле лакхъяр, продукцон дикал лаьхьяри цунга дІабода мах лохбари, автоматизации механизации производствеона юкъе-йоалаяр, промышленностте а юрта боахаме а Іалаьмате дукха йолча тороних махулла дукхагІа пайда эцача новкъостал дар.

Коммунизм шерра хьалъеча хана профсоюзий лоархІам бистаь варгвоацаш чІоагІа лакхлу, ше доал дара а боахам лелабара а школа, коммунизма школа хиларах тарра. Цунца дувзаденна профессиональни союзашта хьалхашка латта деккар да боахама а культуран а строительствона, социалистически производствона, общественни гІулакхашта доал деча миллионаш бола къахьегамхой юкъеозарна махулла дукхагІа низ тІабахийтар.

Профсоюзни организацеш деккарийла я болхлойи гІулакхерча наьхен къахьегама хьал а вахара торо а точа дукхагІа инициатива а теркам а тІабахийта, къахьегамах дола законаш нийса леладарга цІенхашта хьожаш хилаш, нах чубаха цІеношь хьадеча, уж наха дІалуча, торговлен предприятой а общественни кхачан а балхага хьожаеча, бахача наха медицинскии коммунальнии гІулакх деча, нарна бахача аша гІулакхаш деча лоаттаю общественни контроль чІоагІагІа айе. Дукха гІулакх ду профсоюзаша болх бе́ча кхалнахан ноанопшеи, цхьабакъда из гІулакх кхы а дукхагІа дулурца царга. Цар сийдола деккар да болх беча кхалнаха цар бераш кхетадеча новкъостал дар, берий бешамаши, яслеши, пионерски лагераши дукхагІа шерьяр а цар болх тоабар а.

Профессиональни союзий беррига болх латта беза болхлойи гІулакхера нахи коммунистически уйланца кхетабарах, шоай деккараш цар сийленца, шоаш ешо ца беш кхоачашце, социалистически рузкъа кходе а лораде а дог хургдолаш, кхоачамбоацараш дІадоахардолаш, дисциплина а общественни порядок а йохаерашца цІакхха машар хургбоацаш, дІаяхача замалах наьха кхетама чухь юхедІсаьрашца къовсам лоаттабергболаш уж кхебарах. Профсоюзни организацеша къаьстта теркам тІабахийта беза къона тІехье кхетаярна а кхеярна а, кагирхой безам въахьегама а шоай профессена а тІабахийтарна, дика дакъа лаца деза цар дешар производственни къахьегамца дувза юкъерча а лакхерча а дешара школа эргайоаккхача.

Шоашта хьалхашка латта уж доккхий деккараш профсоюзни организацеша толамца кхоачашдергда, нагахьа санна цар дІахо а профсоюзни демократи, профсоюзий берригача члений инициатива а цар бу болх а дегІабоалабой, цар шоай берригача организаторскии кхетамеи балха боарам лакхбой, балха тІехь нийслу кхоачамбоацараш гучадоахаш а уж дІадоахаш а дола гІулакх — критикеи самокритикеи йоаржайой.

Пролетарски интернационализмана тешшаме тІехьа йола Советски профсоюзаш деккарийла я тІехьа тІайоагІача хана а кхыча мехкашкарча профсоюзашца бувзамаш мамогта шерде, дувсен халкъашта юкъера цхьоагІо а машар, демократи, социализм бахьан лоаттабеча къовсаме болхлой классан вежарашца дола гІулакхаш а мамогта низ тІабохийташ чІоагІде.

ССКП ЦК чІоагІа тешаш я, Коммунистически партес хьалхе лелаеш йолча советски профсоюзаша боахама а культуран а строительстве кхы а дикагІа дакъа лоацаргхиларах, къахьегамхой коммунистически уйланца кхетабеш, ССКП XXI-ча съезда историческн соцамаш толамца кхоачашдарна а коммунистически обществ хьалъяра сийлахь-доккхача гІулакха а къахьегамхой творчески низ оарцагІа боаккхаргхиларах.

Даькъал хийла советски профсоюзаш — коммунизма школа!

Яхийла Советски Союза турпала болхлой класси сийдола интеллигенции!

Яхийла Коммунистически партиі — советски халкъа дог ураувттадер а цун дерриг дунен — исторически толамаш вІашгІехьадоахар а!

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕН ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ.

СССР-а профсоюзий XII-гІа съезд

23 марта Москве ший болх дІаболабаьь СССР-а профессиональни союзий XII-ча съездо. 50 миллион совгІа болча профсоюзий членашца вайта съезде 1275 делегат ва. Кремлерча Йоккхача Дворце гулбеннаб Советски Союза массайолча мнІингашкара столице баьхка вай мехкарча болхлой классани интеллигенцени дукагІа бола викалаш. Царна юкъе ба металлургаш, шахтераш, нефтяникаш, машиностроителаш, транспортникаш, текстильщикаш, совхозий въахьегамхой, керда городаш хьалъсраш, Іилман а культуран а болхлой. Профсоюзий балха эггара кортера дешаш дувца вІашагІкхийттаб уж.

Съезде баьккаб кхыча мехкашкара хьаьший — доазол деккарча профсоюзнии болхлойи организацей делегацеш. Укхаза я профсоюзий Дерриг дунен Федераций делегаци, Федераций генеральни секретарь Луи Сайян керте а латташ.

Іуйрана 10 сахьат даьннад. Правительственни ложашка хьагучабоал новкъостий **Л. И. Брежнев, Н. Г. Игнатов, А. И. Кириченко, Ф. Р. Козлов, О. В. Куусинен, Н. А. Мухитдинов, Е. А. Фурцева, Н. С. Хрущев, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, А. Н. Косыгин, Д. С. Полянский.** Делегаташен хьаьшашеи дІаьхдаь тІоаraш а тохаш тІаьц уж.

Съезд хьаьл ВЦСПС-а председателе нов. **В. В. Гришина.**

Делегаташта а хьаьшашта а сийдеш дагабехар байна профсоюзни боккхий деятелаш — профсоюзий Дерригдунен Федераций председатель а къахьегама Ерригъюкъара итальянски конфедераций генеральни секретарь а хинна Джузеппе ди Витторио, профсоюзий Ерриграгкитайски Федераций исполкома председатель хинна Лай Жо-юй, Югославеи профсоюзий Союза Центральни Совета хьалхагІа хинна председатель Джуро Салай, машар бахьан чІоагІа бъовсам лоаттабаь Фредерик Жолио-Кюри.

Съезда цІерах В. В. Гришина дІайха моаршал хоатт доазол деккарча баьккача хьаьшашка, делегацейи царна керте латтарийи цІераш а йоахаш.

Цул тІехьагІа вІашагІтох съезда хьалхе лелаю органаш — президиум, секретариат, редакционни мандатни комиссеш.

ЧІоаттІа тІоаraш а тохаш, шевар раьза а волаш сийлен президиуме ха цар бераш кхетадеча новкъостал дар, берий бешамаши, яслеши, пионерски лагераши дукхагІа шерьяр а цар болх тоабар а.

Профессиональни союзий беррига болх латта беза болхлойи гІулакхера нахи коммунистически уйланца кхетабарах, шоай деккараш цар сийленца, шоаш ешо ца беш кхоачашце, социалистически рузкъа кходе а лораде а дог хургдолаш, кхоачамбоацараш дІадоахардолаш, дисциплина а общественни порядок а йохаерашца цІакхха машар хургбоацаш, дІаяхача замалах наьха кхетама чухь юхедІсаьрашца къовсам лоаттабергболаш уж кхебарах. Профсоюзни организацеша къаьстта теркам тІабахийта беза къона тІехье кхетаярна а кхеярна а, кагирхой безам въахьегама а шоай профессена а тІабахийтарна, дика дакъа лаца деза цар дешар производственни къахьегамца дувза юкъерча а лакхерча а дешара школа эргайоаккхача.

Шоашта хьалхашка латта уж доккхий деккараш профсоюзни организацеша толамца кхоачашдергда, нагахьа санна цар дІахо а профсоюзни демократи, профсоюзий берригача члений инициатива а цар бу болх а дегІабоалабой, цар шоай берригача организаторскии кхетамеи балха боарам лакхбой, балха тІехь нийслу кхоачамбоацараш гучадоахаш а уж дІадоахаш а дола гІулакх — критикеи самокритикеи йоаржайой.

Пролетарски интернационализмана тешшаме тІехьа йола Советски профсоюзаш деккарийла я тІехьа тІайоагІача хана а кхыча мехкашкарча профсоюзашца бувзамаш мамогта шерде, дувсен халкъашта юкъера цхьоагІо а машар, демократи, социализм бахьан лоаттабеча къовсаме болхлой классан вежарашца дола гІулакхаш а мамогта низ тІабохийташ чІоагІде.

ССКП ЦК чІоагІа тешаш я, Коммунистически партес хьалхе лелаеш йолча советски профсоюзаша боахама а культуран а строительстве кхы а дикагІа дакъа лоацаргхиларах, къахьегамхой коммунистически уйланца кхетабеш, ССКП XXI-ча съезда историческн соцамаш толамца кхоачашдарна а коммунистически обществ хьалъяра сийлахь-доккхача гІулакха а къахьегамхой творчески низ оарцагІа боаккхаргхиларах.

Даькъал хийла советски профсоюзаш — коммунизма школа!

Яхийла Советски Союза турпала болхлой класси сийдола интеллигенции!

Яхийла Коммунистически партиі — советски халкъа дог ураувттадер а цун дерриг дунен — исторически толамаш вІашгІехьадоахар а!

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕН ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ.

Гогиева Аьсета санна тоабе болх

Хьайбай продукташ дукхагІа хилийтарна партен XXI-ча съездо хьалхашка оттадаь деккараш кхоачашце къовсам лоаттабу «Ингушски» совхоза доярка ша.

1959 шера 20-ча марта кхаччалца совхозе яьккха шура 1958 шера цу хана яьккхачул дукхха а дукхагІа я. Массала, 1-ча отделенерча СССР-а Лакхехьарча Совета депутат нов. Гогиева Аьсет заведующи йолча МТФ хІара Іаттатара яьккха шура соахкарчул 78 килограмм дукхагІа я, цудухьа ерригача фермо соахкарчул 160 центнер дукхагІа шура еннай. Дикка тоабеннаб 5-ча отделенен МТФ-н болх а. Цига хІара Іаттатара уьх шера 2 беттан 20 дийнахьеи соахка цу хана яьккачул 57 килограмм дукхагІа шура яьккхий.

Бакъда, из ала йиш яц 3-ча отделенен нов. Акмурзиеве кулгалдеча шурий фермах. Цу ферме уьх шера хІара Іаттатара яьккха шура соахкарчул 12 килограмм кІезигагІа я. Цудухьа ерригача фермо 2745 килограмм кІезигагІа шура яьккхий.

ХІанад из? ХІана эшаьий 3-ча отделенерча доахана шура? ВогІа ба цигара доярка ш? Бац. Цита болх беш цІи хеза бола доярка ш Галаева Зинаи, Муталиева Лизаи иштта кхыбараш ба.

Ферман болх техкача, доярка ша дег тІара къамаьлаш дича гучадаьлар 3-ча отделене доахана дийнахь цхьа мара хий меладеш ца хилар. Хий дац яхаш бахьан утттаду отделенен а МТФ-ан а кулгалхоша. Бакъда, техкача из харц хилар гучадаьлар. Хий долаш да. Доахана шозза хий меладе доладича шура тІаккхийтар.

Шура эшаялар отделенен а МТФ-н а кулгалхоша йоаттІача тайпара ферман йоаккхо еш ца хилар з, шура дукхагІа яккхарна къовсам лоаттабеш ца хилар а хьаьоох цу лакхе дийцачо.

Акмурзиеве а, Бортоеве а, иштта «Ингушски» совхоза кхыболча кулгалхоша а Гогиева Аьсета кулгалдеча, дІа-юха тела ЦІе байраках лелаеча ферме санна тоабе беза болх.

В. ЦИЦКИЕВ.

Сийленца кхоачашъяьй план

ССКП XXI-ча съезда историческн решенешца дегаш ГІоздаьха ханал хьалха семилеткан хьалхарча шерара план кхоачашъе лаьрхІад Грозненрча крекинг-завода 2-ча цехерча болхлой коллективо.

Коммунистически хьисапе даха а къахьега а деккараш тІаийцад цехерча 8 технологически бригадаша.

1959-ча шера хьалхарча квартала план ханал хьалха, 17-ча марта, кхоачашъяьй цехо, хІаьта хІанз планал совгІа мехкдаьттан сийрда продукташ йоахаш а я.

Яхье яьннача установкай коллективашта юкъе хьалхе лелаю коммуниста Ф. Ф. Власове кулгалдеча № 13-14 йолча установкан коллективо. Хіара сменах йола балха нормаш тІехкхоачашъеш дика къахьег старша операторашца новкъосташ Пятаковс, Криволаповс, Валуйске кулгалдеча бригадаша. Болх дика барца, къахьегама дисциплина дика лелаярца а, шоай балха говзал шерьярца а бхлгалбаьнна ба тха дикагІа бола операторашца Ибрагимов Б., Шеин В., Амхадов Л., Жицкая, иштта кхыбараш. ТІехьабисарашта новкъостал деш, къонача болхлошта шоай говзал дІаІомаеш хьабоагІа уж.

— Кхы дІахо йолча хана а мехкдаьттан сийрда продукташ арахецарна тхоай бола низ, говзал тІаяхийта къахьегарда оаха,—йоах цу дикагІа болча коммунистически къахьегама цІи яккха лаьрхІача операторашца.

ЦхьоагІонца къахьег цехерча ремонтникаша а. Ханал хьалха установкашта ремонт а ю оборудовани дика а лелаю. Графикал хьалха установкашта ремонт ярда уьх шера 82 сахьат яхоцаьд цар. Коммунистически хьисапе къахьег новкъосташа Я. Ласкаевс, П. Штатькос, Х. Джамалдаевс, А. Джамалдаевс, иштта кхыбараша.

Тха цехера нефтяникий коллектив тешаш я семилеткан хьалхарча шерара план ханал хьалха кхоачашъярна ше тІаийца лакхера деккараш сийленца кхоачашдергхиларах.

П. ФРОЛОВ,
крекинг-завода 2-ча цеха начальник.

Планал совгІа продукци

Доккхача хьинарца къахьег уьх деношка Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода технологаша. Цар еррига уйлаш, беррига болх семилеткан хьалхарча шерара план ханал хьалха кхоачашъярнен Даьхенна планал совгІа эзараш тоннаш дика мехкдаьттан продукташ ларнеи тІаберзабаь ба.

Заводе эггара хьалха коммунистически къахьегама бригада аьнна цІи тиллийта бокъо яькха къовсам лоаттабе болабеннача № 7 йолча установкан технологаша шин бетта йола план тІехкхоачашъяьй, хІаьта март бетта 20 дийнахь планал совгІа 400 тонн продукци еннай. Дика къахьегарца белгалбаьннаб цита операторашца И. Бурлаенко, Д. Зеленко, С. Петросов, цар помощникаш В. Рахматулин, Т. Зайцева, В. Сагайдаков. Хьалхарча квартала план 27-ча марта кхоачашъе а, планал совгІа 1600 тонн продукци яла а денна доаш кхоачашце къовсам лоаттабу установкан коллективо.

4-ча цеха установкашта юкъе хьалха санна дикагІа хьохамаш доахаш я М. Абасалиеве кулгалду № 1 йола установка. Дахача шерарча хьохамий шоллагІа Ерригсоюзни совгІат луш мах баро керда балха толамаш даха деташ айдир цу коллективерча болхлой. Январьи февральи бетташка планал совгІа эзараш тоннаш мехкдаьттан сийрда продукташ еннай цар, хІаьта март бетта 20 дийнахь планал совгІа цар еннa продукци 1500 тонн гаргта я. Цу установкан операторашца Е. Квиткоси, П. Салкинси, В. Александровси, Л. Вутцеваси кулгалдеча сменаша хьалхарча квартала план 4 ди хьалха кхоачашъе аьнна доаш а деннад.

Уьх шера шин бетта йола план тІехкхоачашъ а яь, март бетта 20 дийнахь планал совгІа цаІи ахи эзелон мехкдаьттан продукци еннай къонача специалиста Мельников Бориса кулгалдеча № 9 йолча установкан коллективо. Къаьстта белгал яьннай цу установке коммунистически къахьегама бригада, аьнна цІи тиллийта къовсам лоаттабеш йола оператора Буров Михаила смена.

Семилеткан хьалхарча квартала план ханал хьалха кхоачашъе хьинар ца кхоаеш къахьегаш ба мехкдаьтта чакхдоахараш.

Г. ИВАНОВ.

ДикагІа вола производственник

Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача болх беш ва комсомолец Осипов Владимир. Масса йолча хана балха заданеш тІехкхоачашъеш, завода дикагІа вола производственник волаш хьавоагІа В. Осипов. Завода дикагІа вола производственник хинна а ца Іеш дика спортсмени общественники, шийцарча болхлой дика новкъости ва из. Цудухьа дика сий ду цун завода ерригача коллективо.

Сурта тІа: Осипов Владимир электропитанен шкафа ревизи ен воал.

И. Плнева сурт.

Хьалхарча деной толамаш

Къаьга хьежача малхон бІаьстан михон чехка дошадир кхашка улла лоа, март беттах 8—9 ди даьннача хана Гудермеса аренашка лоа вІалла дацар.

Хих дизза дола лаьтта бийсан гІор а деш, дийнахьа деша далалехьа юха бийса хулаш, макха баккха а эха а йиш йоацаш март бутт аханеи тІехьийккхар, хІара денна яхар мо кхашка лаьтта тракторашца тІахеца мегаргйолаш довзаденна дий хьажа «Гудермесски» совхоза кулгалхой ухаш. БІаьстан болх дІаболабе йиш йоацаш сов коача хулар лаьтта.

Цу хана механизатораша семилеткан хьалхарча шера къаьстта уйла тІа а йохийташ дика бийчъиь тракторашца, тІехьаювза инвентари хІа аьннача минута кийчъяр берригача низаца бІаьстан балха тІатаІа. Полеводаш а бацар наб еш, цар а, хьалхе кийчдаьдар хьажкІайи, гидуартийи, кенеи, кормовой баьцийи иштта кхыйолча культурайи фу.

Дена хьаькхьачар дукха сатийса дІ. «Гудермесски» яхача совхоза отделеней тракторий таташ кхашка даьлар. Хіанз кортера деккар дар махулла лаьттаца йиса тІоадал соцаяр. Дийнахь а бус а ца соцаш кхехкаш ба трактористий болх.

Дукхьал кхаь-диъ дийнахьа, шоаш болалуш хинна темп лаьтІ ца йолийташ, 22 марта 1670 гектара тІа макха а баькхаб, бІаьстан оалхамах 170 гектар а аьхай 85 гектара тІа кен дІа а бийнаб.

1-ча отделенен управляющи волча н. Молостов Илья Петровича йоах,— социалистически доккхараш тІаийца, Казахстане миллиард пунт ялат денначарна юкъе дакъа лоацаш хиннача кадреш механизатораша, «ДТ-54»' яхача трактора тІа болх беча нов. Решидов Резвеней ноз. Матиев Кореи дуцца хабар доацаш дика къахьег, нанас бера деш дола Іунал ду цар шоашкарча техника. Коммунистически бІарг ба цар тракторашка доккхар.

Молостовси, Решидовеи, Матиевси болх бувдача хана дика холуш дар дикача болхлой-механизаторий хамбош из хилар. Юхкера ше къамлаьл даь йисте воалаш йоах цо, — «Тха кагийча наьха бехках бІаьстан балхех хІама юкъах дусаргдац».

«Гудермесски» яхача совхозо бІаьстан балхаш ший ханнахьа а дика а кхоачашдергхиларах шеко яц.

О. БУЗУРТАНОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР-а Лакхехьарча Совета шоллагІча созыва кхоалагІа сесси хьаеллара хьакъехьа

1959 шера 27 марта Іуйрана 10 сахьат даьлча пионерий Республикански Дворце хьаелл Нохч-ГІалгІай Лакхехьарча Совета кхоалагІа сесси.

Кхоалагіча сесе боагІача НГІАССР-а Лакхехьарча Совета депутаташта 26 марта регистраци ергья Лакхехьарча Совета Президиум чуйолча цІагІен (2-гІа этаж, № 3 йола цІа) сесси хулача дийнахьа Іуйрана 8 сахьат даьлча денз 10 сахьат даллалца пионерий Республикански Дворецеш.

Социалистически Къахьегама Турпалаш

ОЛЕЙНИКОВ
Иван Денисович

ПУГАЧЕВ
Иван Васильевич

1959 ШЕРА ХЬАЛХАРЧА КВАРТАЛЕ ПАЧЧАХЬАЛКХЕНГА ДУЛХ, ШУРА, ФУАШ ДОХКАРАХ ДОЛА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ КОЛХОЗАШЕИ СОВХОЗАШЕИ КХОАЧАШДАРАХ 1959 ШЕРА 20 МАРТА ЙОЛА

СВОДКА

Районаш	Дулх протенташ	Шура протенташ	Фуаш проценташ
Курчалоевски	180	180	110
Советски	160	111	—
Веденски	145	113	—
Саясановски	120	53	170
Первомайски	110	153	30
Сунженски	104	91	43
Шелковски	104	128	35
г. Грозный	104	84	—
Ножай-Юртовски	100	195	130
Гудермесски	96	97	28
Грозненски	87	87	52
г. МагІалбик	89	99	13
Каргалински	84	135	38
Надтеречни	72	84	24
Наурски	61	95	31
Назрановски	57	127	69
Ачхой-Мартановски	56	87	22
Урус-Мартановски	33	83	33
Шалински	29	77	16

Хьайбаех йоаха продукташ паччахьалкхенга йохка шоаш тІаийца социалистически декхараш 1959 шера хьалхарча квартале толамца кхоачашду Шелковски, Сунженски, Курчалоевски, Советски, Саясановски, Первомайски, Ножай-Юртовски районашкарча колхозаша. Цхьабакъда Надтеречни, Ачхой-Мартановски, Урус-Мартановски районашка Іалаьмате во кхоачашду шоаш тІаийца социалистически декхараш.

Партен райкомаша, райисполкомаша, юрта боахама инспекцеша совхозий боахама балха кІезига теркам беши во хьалхле лелаеши хилар бахьан долаш да из. Хьайбаех а коа тІарча оалхазарех а доккхий пайдаш даха торо хулийтаргІола шортта доакъар укх шера хьайбашта Іалашдаь доллашехьа а, хьайбаех йоахача продуктай боарам лоха латт.

Цу районашка дулх доаккхилга юхаувзаш дарех цхьа бахьан да — хьакхарч ебаяра гІулакха боагІаш бола мах ца бар.

Паччахьалкхенна хьайбаех йоаха продукташ дІаяла шоаш тІаийца декхараш къаьстта во кхоачашду Шалински района совхозаша (ССКП райкома секретарь нов. Донсков, райисполкома председатель нов. Висантов, совхозий директораш нн. Глотови Исаеви).

Партен райкоми райисполкоми во хьож совхозий боахамашка, кІоаргга уйла яьяц хьайбай боахамий, цудухьа совхозашкара хьайбай боахамаш воча хьал тІа да, хьайбаех боала пайда кІезига хул. Хьакхарч чуоттаяь тоаялийтара гІулакх тесса дитаь латт. Нагахьа санна 1958 шера 299 хьакха тоаялийта яле. укх 1959 шера 128 мара тоаялийтаяц.

Хьакхий фермашкара доакъар доал доацаш дІадохийт, учет во оттаяьй, фермашка болх беча болхлой балхаца материальни безам хургболаш хІама даьдац, царна юкъе оттаяь социалистически яхь яц. Іалаьмате во латт районе коа тІарча оалхазарех пайда эцилга. Нагахьа санна 1958 шера 1 март тІакхоачаш яккача цхьан котама кІалхара 9 фуъ гулдаьдале, укх 1959 шера из ха тІакхоачаш 3 фуъ мара гулдаьдац. Из хиннад котамаш цхьа тайпа йолча хІаманца кхабарах, хьалхе а кийчо ца ярах, фермашка учет ца лелаярах. Котамашта тесача хІаманца цкъаза хиланза баргбоаца минеральнии дулхеи кхача хиннабац. Коа тІарча хьайбай гІулакх иштта во леладар бахьан долаш районо паччахьалкхенга фуаш дохка ше тІаийца социалистически декхар 16 процент мара кхоачашдьдац.

Квартал йисте яла кІезига денош дисад. Хьайбаштеи коа тІарча оалхазараштеи деш дола гІулакх, уж кхоабилга чехкка тоа а дьь, хьайбаех йоаха продукташ паччахьалкхенга йохка а уж дІаяла а шоаш тІаийца декхараш кхоачашде деза колхозашеи совхозашеи.

ПРОФСОЮЗИЙ XII СЪЕЗД

МОСКВА. 23-ча марте Йоккхача Кремлевски Дворце хьайийлар СССР профсоюзий XII-гІа съезд.

СУРТА ТІА: съезда президиуме гучабаьннача Коммунистически партени Советски правительствони кулгалхошка моаршал хотташ ба делегаташ.

В. КУНОВА сурт.

ТАСС фотохроника.

ДОККХИЙ КЪАМАЬЛАШ ДАЬЛЧА...

Ишта лоаттабе безац къовсам декхараш кхоачашдара тIехьа

Ачхой - Мартановски районерча наха дика дагадоагIа юрта боахаме хьалхалаттарий слет хинна. Дика къамаьлаш дар цига трибуна тIара даьраш. Слете хиннараша чIоагIа бехкбокхаме декхараш тIаийцар: ухх шеррехье а деррига ялат цкъан ахаззеи дуккагIа даккха, дулх — кхоза дуккагIа, шура — цкъан ахаззеи гаргга, 6 эзар хьакха, 90 эзар коа тIара оэлхазараш чуоттадаь тоадо лаьрхIадар. 100 гектар долча юртбоахамерча лаьттанна лаьрхIа 120 центнер шура, 46,8 центнер дулх, 99 килограмм тха даккха а лаьрхIадар.

Цул совнагIа районе эггара йоккхагIа йолча Лермонтовски совхоза коллективо республике эггара хьалха яхь йолайир лаккхара хьажкIай хьувкъам баккхара. ХьажкIай лоархIам боккха болга а ховш, хIара гектара тIара 60 центнер фуальяьха хьажкIаш яха аьнна декхар тIаийцар совхоза коллективо, хIаьта цхьоалагIча отделенен коллективо хIара гоктара тIара 100 центнер якхха лаьрхIар.

ХьатIаэттад балха денош. ТIаийца декхараш кхоачашцар духьа тIагIертта, доккхий балхаш хIанз дIадоллург ма дий аьнна хеталу. Дукха а дика а болх бе безаш хилар бакъда.

ФУД СВОДКАШТА ТIЕХЬАШКА

ХIанз эггара бертера дар да ший ханнахьа а дика а бIаьстан юхьера ялташ дIадерг деррига балхаш чакхдахар. БIаьстан юхьерча деношка аьттув болаш хул социалистически декхараш кхоачашцара тIехьа лоаттабу къовсам, практически кхоачашъюлу дIахо йодача хана лаьттанцара а хьайбашкара а продукци дуккагIа якхара хьакъехьа СССП XXI-гIча съезде оина указанеш. Ханнахьа дIадуйя бIарчча гув ялатий боаккхаргба Iа»,—оалаш кица да эрсий. ХIаьта ялатех хул маьнх а, шура а, дулх а.

Бакъда техкачул тIехьагIа района а совхозий а кулгалхой хабараш гIулакхаш йаштIехьа ца хилар гучадаьлар.

БIаьсти хьатIакхаьчай, хIаьта нагахьа санна цхьан юкъа шелал этта хиннаецаре, хьогге а дIадоладенна хила дезаш дар бIаьстан юкъе ялташ дIадера балхаш. ХIаьта а, хIанз а ремонт яь яьннаяц совхозашкара техника, тоъаш дац дIаде фу, кIезига ехьхь аргIе удобренеш. Бакъда, совдкашка хьежача-м башха сагото е езаш хIама а дац. Хьогге а рапорташ деннад совхозаша техникаша ремонт яь яьннай аьнна. Мадарра аьчча дукха тракторашн я хIанз а кхашка балха араяла кийча йоацаш.

Хьожардга вай Самашкинский совхозз 3-гIча отделенега. Укказа «ДТ-54» яха ши трактор я, хIаьта шакъе капитальни ремонт эшаш а я. Пхи хьоаналаш боаллаш долча шин нохарах цаI ремонт яь даьннад, хIаьта шоллагIчун хIанз а цхьа рама мара хIама яц. Гурахьа дуз цу бригадо ахар эрига а 41 гектар зябь мара лаьтта дац. БIаьстан ялташ дIадерна аха дезар 378 гектар лаьтта да. «Боларусь» яха шакъе а трактор ремонт е езаш я. Уж тайпа тракторашн дукха я районе тIехьашкара хьамча чархаш йоацаш.

Лермонтовски совхоза цхьайола тракторашн хIанз а мастерске я. Цу гIулакха башха сагота бац е совхоза а е района а кулгалхой. Масала, райисполкоме бокъонца хац техника малагIча хьал тIа я. Техника кийчъеннайий аьнна шийга хаьттача, райсельхозинспекцен начальник волча нов. Гайворонске жоп делар:

— Хьанна хов из, кийча я е яц! Тракторашта ремонт яьй-м йоах, хIаьта а царех цхьаяраш мастерскошка латташ хилар бакъда. Саг кхетаргволаш дац цар лоладер.

Дагадохийтача совнагIа хурдац, машинно-тракторни парко соаха во болх бар бахьан долаш зябь охара план районо кхоачаш ца яьлга а из бахьан долаш хьувкъам лохлургхилар а. БIаьстан юхье 2800 гектар лаьтта аха деза. Совхоза кулгалхошта из дика хов, хIаьта а сагота бац уж.

Республикан юрта боахама къахьегамхошка ше даьча кхайкарал тIа Лермонтовски совхоза коллективо дош деннадар кхашка тIоадал Іоаяра а соцаяра а чIоагIа уйла тIаяхийта, аьха уллача зяба шин дийнахь макха баькха баккха, ялташ дIаделе хьалхагIа деррига лаьтта дика тоадаь кийчде; дIаделехьа фу сорта гIулакх во ду, лазарашта духьала кхоьсам дика лоаттабац. Соахоза директор вола нов. Чернозубов иттазза тIехьаьнна хила мег фермана юхе гIолла (массехк метр мара гаьна яц из кир—наькъа), хIаьта а цкъа мара цига дIачуваха хиннавац из. 1-гIча феврале отара тхоз тIа а кхийтта 22 отт бийнача хана дар из.

— ХIанз Іалькмате воча хьал тIа я ферма, — яхаш мукIарло ду бригадир волча нов. Берсанов. — Кхы цхьаьккха отар а чукхотар кхерам болаш да. ХIаьта деш цхьаккха хIама а дац.

Кхы дикагIа дац гIулакх Лермонтов-юртарча цу совхоза кхоьлагIча отделенен шуторий-товарни ферме а.

Цетвоаккх совхозеи отделенойн кулгалхоша наьха йоаккхо ца яро а. Дояркаша деннеи бийсаннеи дуккагIа йола ха йоаккхаш йолча конторка чу бIеха я, пенаш кIурзаша диза да. Рамаш кизгаш тоханза я. Юхьмарех хьекха гаташ дац дояркай, халаташ ца дутта дукха ха я. Цхьа шуи ах шуи хьалхагIа дениз еха латт дояркаша нийца радиоприемник, из тоаелга цхьаккха дича а вIаштIехьдалац. Хан-ханнахьа маьхх хилац яхаш, леткъ животноводаш. Цу тайпара нахага дог доацаш во хьожаш йола моттигаш цхьаннахьа хинна Іац. ДуккагIа йолча хана хувцалуш дояркаш яц, цулуьха выходной ди доацаш балхаш ду животноводаша.

Из бахьан долаш дикагIа йолча дояркай болх лоха латт.

Лермонтовски совхоза птицетоварни ферма хIанз дукха ха йоаццаш а тIехьа районе хинна а ца Іеш, республике а дикагIчарех яр. Цига къахьегаш ба республике дикагIа болз птичницаш Геращенко Елизавета, Цигаева Любовь. ХIара яхкача котамгара 120 фуъ даккха, 97 процент кIоригаш ца йойташ хьалкхее аьнна декхар тIаийцадар ферман коллективо. Январьи февральи бетташка хIара яхкача котамо диъ-диъ фуъ даьл!..

— Эхь хет тхона ишта во болх бе, — йоах старши птичницас Геращенкос, — фу дерзда оаха, нагахьа санна кулгалхоша ер ферма вIалла теркалгIаш ца хилча!

Из деррига а дIадаьннаучул тIехьагIа, оэлхазараш чудола бунаш тиша я. Ала дезаш да, цу тайпара тиша гIишлош совхозашка Іалькмате дукха хилар, хIаьта юрта боахама министерствос ухх шера хьалье лаьрхIача кордача гIишлоша цхьаккха дича а кхоачамбергбац.

Ферме продукцен учет а цу тайпара во хилар ца дувцаш дита йиш яц. Бакъда шура мелла йоаккх хьежаш тохкамаш-м ду, хIаьта а кхы хIама ца деш ше хиннача бесса дус. Лермонтовски совхоза 5-гIча ферме цхьан денней буси йоаккха шура 66 лятр кIезиг хIана еннай, аьнна, шийга хаьттача, корта болаш жол дала ханзар сельхозинспекцен кертера зоотехник волча нов. Петросяна. Ховш да, продукцен цхьадола даккъа кхычахьа гIолла дIаухаш хилар.

Цу доллача хIамаша хьахойт совхозо продукци кIезита луш хилар. Цул совнагIа заготовкаш яра гIулакх а во вIашагIоллад. ССКП райкоми, райисполкоми, совхозий кулгалхойн цIаькха а цу гIулаккхага дIахьожаш бац. Дулха заготовка яра декхар шин бетташ итт дийнахьеи 38 процент мара кхоачашдьдац районо, шурийна заготовка яра декхар—72 процент, фуаш — 19 процент. ХIаьта март бетта итт дийнахьа, бокъонца оарцагIбаьнначул тIехьагIа, дикка тоаделар из гIулакх. Долче, горонаш йолаш я-кх хIаьта, болх вIаштIехьбаккха а чухехкилга дита а мара ца дезаш. Из да из цхьаболча кулгалхой вIаштIехьа ца доалар.

Райисполкома коридора чу пена бIоаххала хьалтеха доалк хIара совхозеи юрта Советен гIолла къаьстъъьста хьайбай продукташ дIателара хьохкамаш. Нагахьа санна райисполкома председатель вола нов. Моллаев цу хьокхамашка кIеззига дикагIа хьежа хиннаваларе, бIаргаго мегар цунна «Бахархошкара нийца щура» яхача графах къоаламо така хьекхалга.

Фу хиннадола-хьогI? Шура мича дIатела еза хайнадац наха. Цул совнагIа, бахача нахагара шура хьайелга совхозашка вIашагIоллилга райисполкома председателан совхозий директораштен тIадожадеш 4 декабре республикан министрий Совето яь решени а яр. Еша а ца ешаш пелкана юкъе дIайиллай директива... Дукхха бIаьш центнераш шура нийца хургьяр цу юкъа бахача нахагара!

Бакъдараша хьахойт Ачхой-Мартановски районерча партийнин советскии организацешка, боахамий хьалхле лелаераша семилеткан кердача шера юрта боахама къахьегамхоша тIанийца бехкбокхамера социалистически декхараш кхоачашцара тIехьара къовсам лерттIа вIашагIбелла ца хилар. Социалистически декхараш Н. С. Хрущевс яьхача тайпара, цар хьахьехьа газет тохар е уж цхьаннега хоастадайтар духьа тIа ца ешцелга дицценнa хулчоа тара ба уж. Декхараш яхар чIоагIа дош да. хIаьта уж кхоачашце а деза.

ЗАСЕДАНЕШ КIЕЗИГАГIА А ЕШ, ГIУЛАКХАШ ДУКХАГIА ДЕ ДЕЗА

Шийна хьалхашка латта декхараш толме кхоачашцарна деррига торонаш я Ачхой-Мартановски района. Уж торонаш пайда хьа ца эцаш йисара кертера бахьан да, керда доккхий декхараш районе къаьнача Іадалах кхоачашце тIертилга. Районерча цхьаболча кулгалхоша кулгалхошта хет, соцамаш а дича кахьаташ а яздича кхоачам ма бий — гIулакх ше лелаг ма дий, аьнна. ЦаI доацаш дац заседанештен совещанештен селла чIоагIа цига тIехьабалар. Цхьайолча хана цхьан дийнахьа массехк совещани хул. Райкомах райисполкомах юхьерча майдан тIа даим латташ хул гулбенна нах, машиншаш, подводаш. Уж ба еррига районера е райкома заседане, райисполкома заседане, е животноводий совещане, иштта кхыча заседанешка е совещанешка баькка вIашагIккхийтта моттигера кулгалхой. Сихха бе безаза шоай балха тIара а баьле хьувз дукха нах.

Бакъдарг аьлча заседанеш-м эшаш я, дешаш къестаде дезаш а хул, нагахьа санна цар пайда лойя. Кастката пайдана йоаца заседанешн совещанешн а еш, эггара боккхагIа лоахIам болаш дола районера боахамеи культурени керттера дешаш дусаш хиларах телха да гIулакх.

Райисполкома протоколашка хьежар тхо. Фу да даьр? Ухх шера иттазза заседани яьй райисполкомо, итташ дешаш къоастадаьд, хIаьта а района боахам дегIабарах дола цхьаккха а кертера дош дац царна юкъе. Райисполкомо цIаккха а дийцадац техникей фуи кийчдара а иштта кхыдола а дешаш.

Кхы цхьаьккха а да. Цкъаза даьсса хабар мара хIама хилац заседанех. Дола хIама хозш доллашехьа а директиваш кхоачашъе мара ца езаш хьалхашка латта декхараш цхьаннеш шоллагIчунна хьалха а доахаш, вIаший къувсаш хул кулгалхой. Масала, иштта хилар 11-гIча марта хиннача ССКП райкома бюрон заседане. Цига оттадаь дешаш дар: ССКП XXI-гIча съезда материалаш Самашкински совхозе дIайовзийтара а Лермонтовски совхоз бIаьстанга кийчъяьлара а хьакъехьа. Уж дешаш дийцар Іуйрийна 9 сахьат даьлча денз делъъел тIехьагIа 4 сахьат даллалца. Дукха ха яьккхар бюрон членаша тракторашн тоае еза, фу цIенде деза, кхашка кхо дилла деза яхаш совхоза директор волча нов. Тарамовна хьалхадоахаш.

Іалькмате дукха еза ха йоаю районе кулгалхоша пайдана доаца хабараш цувцаш! Из да ССКП райкома секретараш болча нн. Крутовнеи, Магомадовнеи, Теренинаи, райисполкома председатель волча нов. Моллаевнеи, лохерча моттигашка политически организаторскин болх белга, семилеткан заданеш кхоачашъяра тIехьа лоаттабеча къовсамо первични парторганизацейн берригача коммунистийн хьинар айделга шоай керттера декхар хилар дицденнилга. Халкъа боахама планаш кхоачашъяра гIулакх шоаш балха болча производстве, бригадашка, фермашка наха чакхдоккхаш ца. Шоай берригa низ цигга тIахьожабе беза райкомашен партийни организацешен. ХIаьта райкомо лархIац нахаца беш бола болх, тесса дитад из гIулакх.

Къаьстта эсала лел наха юкъера политически болх животноводашта юкъе. Агитаторашн хилац фермашкх. Бетташ доах партийнин боахахен кулгалхоша цига гуча ца боалаш.

Лермонтовски совхоза шоллагIа йола шурий-товарни ферма центральей усадьбана гаьна йоацаш улл. Совхоза директора нов. Тарамова кабинета корах арахьежача бIаргагу из. Цхьабакъда кхаь бетта жаботноводеш болча хиннавац е совхоза директор нов. Тарамов а партюрон секретарь нов. Сечковский а. Дукха да цига кхоачамбоацарш а къоастаде деза дешаш а! Дояркашта юкъера яхь во вIашагIоллай, декхараш кхоачашцара лоаттабу къовсам боаржабаьбац.

Ала дезаш да, социалистически яхь вIашагIйоллара гIулакх дуккхача моттигашка форманна леладаь хилар, лаьрхIа де дезаш дола гIулакх тесса дита хилар.

Дика доярка я районе, цхьабакъда цар балха опыт йоаржаеш яц.

Іалькмате во ю гойтара агитаци. Плакаташ лозунгаш хувцаш дац, дуккагIча даькъе агитацен духьа а доацаш, пенаш «ходар» духьа доахкадеш а да. Отделенешкеи фермашкеи тIахьехамаш доахк хьалтеха: «Медицински журналашта язде», «Екъаш йоаца фондаш — колхозий юкъара боахам чIоагIбара лард я». Укказа гуш яц совхоза продукци арахецарга дIабода мах лохбарна, къахьегама оэсарле лакхъярна тIаьхьаш йола цхьаккха а плакат.

Кхоачамбоацараш хилара бахьан да, ССКП райкомо кадрашцара болх белбар, боагI-боагIача коммунисташ балхаш тIа дIа ца оттабар, производстее уж хьалха хилийта гIерташ ца хилар. Дукха коммунисташ ба кладовойшка, магазинчашка, иштта кхычахьа дIатар а бенна боахкаш. Фермашка, цхьацца-шишша коммунист мара вац, уж а бац еррига-нешка, Самашкинский совхозе парте член а кандидат а волаш 52 саг ва, хIаьта царех болх бераш вац 12 саг мара. Цу совхоза кхоалагIча отделене цхьаккха а вац коммунист. Пхийтта гаргга коммунист лел дукха хана дениз цхьаннахьа балха воацаш, хьакмалла баха гIерташ. ХIаьта райком сатийна ятIаш я.

КIезига сатедеш бар районерча совхозаша соаха даьча балхех хьабаьнна пайда. ТIехьагIа ши боахам а хинна екъаеннача Лермонтовски совхозо миллионаш сом зе дир; фондал дукха а совнагIа тийннад алапи. Цу гIулакхо халча хьала тIа оттайир совхозаш. Бакъдараша хьахьох, совхозий кулгалхоша, ССКП райкомо, райисполкомо соаха шоаш даь гIалаташ деркадаь ца хилар, юха а тIехьаюсар йолча хьала тIа совхозаш кхоачаяь хилар. Из хилийта йиш йолаш дац.

Ши кIира гаргга ха яьккхай ССКП обкома пропагандистски группо районе болх бош. Доккхий кхоачамбоацараш даькхар гуча. Довзаш да уж райсна кулгалхошта. Фермашка, бригадашка, нах бахача моттигашка дукхха лекцеш докладаш йийцар пропгруппо, партийни организацешта, культпросветучреждеиешта нозкъостал дир политически организаторскин болх тозабе. Кхоачашце дезаш хьаэтта дешаш активаца дийцад.

Укх тIехьарча деношка кIезигадукха тоабеннаб районе наха юкъера политически болх. ХIанз парсен райкомо гIулакх бе долларга хьежа, хоадамболлаш а сиха а кхоачамбоацараш цо дIадахарга хьежа хургда долла хIама. Укх деношка районе къахьегамхой бIаьстан юхьера ялташ сиха а дика а дIалийна даькхарна, 1959 шера тIаийца социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашцарна оарцагIбаха беза.

А. ЗИЛЬБУХАРОВ,
И. БЕРЛИЗЕВ,
А. САРАКАЕВ,
В. БАЛЯСНИКОВ.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ПОЛИТИЧЕСКИ ДЕШАР ІОМАДУ

ДIадахача дешара шерашка хиннечул дуккха а дикагIа лел хIанз партийни дешар Іомаделга Грозненски мехкдаьлта чакхдоахача заводе. Из тоадалара гIодир партийни дешар ший ханнахьа а нийса а вIашагIдолларо, дикагIа йола пропагандистий кадраш харжаро а кийчъяро а.

Керда дешара шу белгалдоалаш да марксистско-ленински теорен дешаш кIоаргагIа Іомадеш хиларца. Партен истори Іомаде дуккагIа безам тIабахаб коммунистийн парте боацача новкъостийн. ССКП истори Іомадеш йола 7 кружок вIашагIъеллай заводе. Цига деша вагIа 76 саг, 41 коммунист а волаш.

ХьалхагIа санна конкретни экономикеи исторически материализми Іомаю коммунисташеи парте боацарашеи. Укх шера партийни дешар Іомадеча вIашагIъехкай «Дунен халкъашта юкъера коммунистически болхлой болам» Іомабеш йола семинароки группа а «Халкъ боахама социалистически система» Іомаеш йола семинарски группа а. ДуккагIбараш завода технологаш а болаш 14 саг деша вагIа марксизма - ленинизма сайранарча университете, 4 саг вагIа ССКП райкома чуйоагIача экономически школе, балхаш тIа боллашехьа лакхехьарча дешара заведенешка дешаш ва 14 саг, техникуме — 18 саг, болхлошта кахьрхошта йолча сайранарча школе — 9 саг.

ДIадахача шерашка хинна гIалаташ дIа а даьха, укх дешара шера дикагIа йола пропагандистий кадраш харжай завода партийни бюрос. Пропагандисталла болх беш болча нахах дуккагIбараш инженерно-технически болхлой ба. Керда дошара шу дIадоллалуча хана дика теоретически методически кийчо яь а ССКП обкомерчеи райкомерчеи семинарски занятешка дика Іомабенна а бар уж берригаш.

ДуккагIа бола пропагандисташ дика кийчлу занятешка, марксизман-ленинизман классикий балхашкара, партени правительствони решенешкара хьохам нийбу, завода, района, республиканна хьалхашка латтача доккхарашца уж дика ювза а йолийташ. Уж тайпа пропагандисташ ба нн. Дудникова, Семенова, Бондаренко, Рудаев, Ольховой, Никишев, кхыбарш.

Кружокашкеи семинарски группашкеи еш йолча занятей идейни чулоацам бувцача ханз белгалдинза даргдац, хIара теоретически беседа идейно-теоретически боарам лакхагIа болаш хилийтарна пропагандисташа ворш берригa низ тIабохийташ хилар. Из гIулакх кхоачашцарна деша вагIача хIара сага планаш тел пропагандисташа, малагIа литература деша деза а хойташ.

«Детская болезнь левизны в коммунизме» аьнна болча В. И. Ленина язбаьча балхах лаьца еча семинара кийчлуча хана 6-гIча цеха старши инженер йолча пропагандиста н. Мальцевай групперча деша багIараша Іобийшар из болх. ХIаьта цар вIаши беседаш еча хана гуш дар пропагандисташ а берригa деша мел багIараш а идейно дегIабаьхка хилар. Занятешка шоаш деш дола къамаьлаш низкъала доацаш парГIатта, шоаш дувцаш дола дешаш кIоаргга кхетадеш хилар хьа а хьокхаш ду дешашбараша. Цу гIулакха новкъостал ду пропагандиста нов. Мальцевас хан-ханнахьа, хIара семинар хилале хьалхагIа консультацеш еш хиларо а.

Текущи политикан кружока кулгалдеш я инженер йола нов. Дудникова. Из пропагандист боькъонца кийчлу кIара занятешка, моллагIа а шоаш Іомаеш йола материал кIоаргагIа Іомае дешаш болчарна новкъостал деш йола таблицаш диаграммаш йовзийт цо. Ше хьехаш йола теоретически материал практически балхаца а завода декхарашца а ювзаш хьех н. Дудниковас. ХIанз ССКП XXI-гIча съезда материалаш Іомаеш я нов. Дудниковас кулгалдеш йола кружок. Цу кружоке дешаш мел бараш эшаш долча литературца Іалашбаь ба, царга берриганешка а хIана ял аьнна конспекташ я. Дешашбараша шоаш деча къамаьлашта юкъе яхул вай мехка а республикан а вахарах долча бакъдарий масалаш.

Сакъердаме а, дика а, кхеталуш а занятеш ю конкретни экономика Іомаеш йолча семинарски группашта кулгалдеш болча пропагандиста нн. Бондаренкоси, Рудаевои. Цу группашка 4 беседа яьй, царех цаI ССКП XXI-гIча съезда материалаш ювцаш а яьй. Къамаьлаш деча дакъа лоац массане а. Дешаш болча цхьабараша, масала, Павленкоси Ореховаси массехк дош дувцача дакъа лоац. Дешашбараша шоаш оттаяь схемаш диаграммаш Іомаю занятешка. ТIехьара заняти «Мехкдаьлта чакхдоахача промышленносте къахьегама овсарле лакхъяра кхоачашаш» яхача темах лаьца яьй. Дешашбараша шоаш оттаяьча таблицехи диаграммехи коммунисташтен парте боацараштен хайра дIадахача пхе шера заводе къахьегама овсарле мелла лакхъеннай а семилетках мелла лакхлургьа а.

Цхьабакъда кIаьта а, завода партийни дешара балха юкъе кхоачамбоацараш а да. «Халкъа боахама социалистически система» Іомаеш йолча нов. Медведский пропагандист волча группера дешашбараш кIезига ух лекторе а теоретически беседашка а. Из тайпа гIулакх да нов. Одинцевс кулгалдеча конкретни экономика Іомаеш йолча группе а. Белгалде дезаш да, цу группе пропагандист волча нов. Одинцевс ший гIулакх цIенхаштта дIахьош ца хилар. Пропагандисто ше а тIехьайоах занятеш цкъаза.

Укх шера духхьашха вIашагIъеллай заводе дунен хIалкъашта юкъера коммунистически болхлойн болам Іомабеш йола семинарски группа. Цу группера дуккагIа бола нах теоретически дика кийчбенна ба. ХIаьта а цу групперча новкъосташа бокъонца. лаьрхIе Іомадац цхьадола дешаш. Масала, дукха ха йоацаш семинарски заняте дувцаш дар «Капиталистически мехкашкарча коммунистически партеша машар, демократи, социализм бахьан лоаттабу къовсам» яха дош. Ледара чакхъяьлар из семинар, къамаьлаш даьраша кIеэига дувзадолийтар из дош ССКП XXI-гIча съезда решенешца. Еррига а 35 минут мара якхханзар теоретически беседа еш.

Завода партийни бюро а цехий партбюрош а дика хьеж коммунистий дешарга. Дешара тIера бувлача, шоай идейно-политически боарам лакхIе па ловш болча коммунисташта дIахойт шоай гIалаташ, уж кхы дича мегардоацилга. 1-гIча цеха парторганизацера коммунист нов. Попков дукха хана денз занятешка ухаш вацар. Цеха организацен партбюрос ший заседане Попковга, из деша да ахара бахьанаш хьа а дувцийта, таIазар дир цунна. Нов. Попков, ший даьнна гIалат дIа а нийца, хIанз хан-ханнахьа деша ух.

Партен истори Іомадеш йолча 7-гIча цеха кружокера дешархой кIезига ухар деша. Из дош цеха партийни собране оттадир. ХIанз дуккха а дуккагIа деша ух нах, хIаьта нов. Никишеес кулгалдеш йола кружок хIанз дикагIчарца я деша ахара а дешарах кхетара а.

Шийна цIенхаштта политически дешар Іомадеш вацар 11-гIча цехера коммунист Флейшман. Партийни бюрос бакъахьарча новкъа ваькхар нов. Флейшман, хIаьта хIанз пропагандиста цунах ала хIама а дац.

Цхьайола цехий партбюрош а яц хIанз а коммунистий дешара дика тIахьожам беш. Эггара хьалха из доагIа 4-гIчеи, 5-гIчеи, 6-гIчеи цехий первични парторганизацешта. Завода партбюрон член волча нов. Заикина кулгалдеш йолча кружоке дешаш болча наха лерттIа дувцацар шоаш Іомадеш дола дешаш, цига массехказа йохаяьй занятеш. Ханнаннахьа занятешка ахац 4-гIча цехера коммунисташ нн. Андрюшкевичи Димови, 6-гIча цехера нн. Кучерови, Шельнякови, Вартанови.

ХIанз заводера партийни дешара кружокаш ССКП XXI-гIча съезда решенешеи Іомаеш я. Кружокашка 8—10 заняти хургьа, кIаьта семинарски группашка 5—6 заняти хургьа.

Н. ГЛУХОВ.

ТВОРЧЕСКИ ДОТТАГIАЛ

Юкъерча политехнически дешара школа эргаяькхарца дувзаденна дола декхараш толамца кхоачашцарна лоаттабеча къовсамо промышленни а юртбоахама а производстоца школан дика вIаштIехьа баькхка бувгам хиларал совгIа, городерчеи юртарчеи школашта юкъе эггара айхагIа дола бувзамаш хилар дIадех.

Городерчеи юртарчеи школашта юкъерча творчески доттагIлено торо хулийт ССКП ЦК-ен СССР-а Министрий Совете тезисаш тIа «Советски школан декхар да деррига халкъа культуран боарам лакхбеча чIоагIа новкъостал де» аьнна оттадаьр кхоачашце.

ССКП XXI-ча съезда соцамаш кхоачаш а деш, дуккхача школаша, царца вай республикеараяраш а йолаш, городерчеи юртарчеи школашта юкъе доттагIлени дикача гIулакхийн бувзамаш оттаде а уж чIоагIе а йиш хулийтартйола дикагIа йола организационни формаш тIагIертта лийха а лийхай, хIанз лехаш а я.

Цу гIулакха тIехьа цхьадола дика хIамаш жарагIдаьннад вайна.

Городерчеи юртарчеи школашта юкъе хулаш-хулаш дуккхача шерашка хьахинна вIаши латта гIулакхаш хIанз городерча школаша юртарча школашта ду шефал а хинна дIаэттад.

Города Грознен хIара йоккха юкъара а ворхI шерара а школа юртарча къаьстча цхьан школанна шефски новкъостал де декхар тIа а нийца, дешара а материальни а кIийле кийчъеча дарал совгIа, школанна цхьалхашка увтта дуккха тайп-тайпара дола декхараш кхоачашцеча а новкъостал деш я.

Масала, города Грознен № 3 йолча юкъерча дешара школас ше шефал деча Шалински районерча Подлесненски школанна 5 парта, истол, чертежни инструментий массехк комплект, физикан дуккха приборашн, къамаьл Іомадеча эша сурт, истола тIа ловзаю хIамаш, футбольни бургац, школьни библиотекана эша тайп-тайпара художественни литературан 1000 книжка делар. Шоаш шефал деча школан хьалхле лелаераша а хьехархошта а балха тIехь практически новкъостал де баха хилар шефаш шера шоззá.

Города Грознен № 18 йолча юкъерча школас ше шефал деча Курчалоевски школанна 650 сом мах бола тайп-тайпара физически приборашн 200 сом совгIа мах бола берий художественни литературеи делар.

Гор. Грознен № 4 йолча ворхI шерарча школас ше шефал деча Назрановски школанна 100 книжкех латта библиотека, шахматаш, шашкаш, тайп-тайпара басар дола къоаламаш, басараш делар. Ше шефал деча школе викалаш бахийтар цо. Кхо ди даькхкар цар цига школан болх бовзаш а цунга шоай балха опыт йовзийташ а.

№ 46 йолча юкъерча школас ше шефал деча Первомайски юкъерча школанна химех дола лабораторни балхаш вIаштIехьа доахаш а уж дIахьош а новкъостал дир, 400 книжкех латта художественни литературан библиотека а елар.

Гор. Грознен № 35 йолча юкъерча школас Ножай-Юртовски юкъерча школанна дешара тайп-тайпара долча гойтача пособен 12 посылка, художественни литература, 2 столярни верстак яхьийтай.

Шефал деш бу болх дIабихьар хьехархойн дешархойн коллективашта юкъе айхха дола доттагIал а оттадеш. Колхозненски цунна шефал деча № 46 йолча школаша цхьана художественни самодеятельноста концерт а оттадир, футболахи валейболахи соревнованеш а йир. Курчалоевски школас шийна шефал деча № 18 йолча школан хьехархоштеи дешархоштеи декабрь бетта доттагIлен вечер оттайир, хIаьта № 18 йолча школас шийга йоагIача аргIанна керда шу тIакхоачаш шоаш оттаяьча чен тIа хьийхар вожаш. Художественни самодеятельноста болх хьа а хьокхаш, чакхъяьлар вечер а че а.

Назрановски школас шоайцига баьхка хинна шийна шефал деча №4 йолча школера шефаш - дошархой городе Орджоникидзе экскурсе бигар.

ДуккагIа йолча шефал дечеи подшефнеи школаша вIашн письмош язду, моаршалаш кхухьийт.

Цхьабакъда шефал дара гIулакх хIанз а мадоагIара дIадоладаьдац. ХIаьта цхьайолча шефал деча школаша тесса леладу шефала гIулакх. Масала, № 1 йолча школас-интернат, № 31-и № 52-и йолча юкъерча школаша, кхычар а шоаш шефал деча школашта хIанзалца даь хIама дац, шефал де тIаэцарал совгIа.

Гор. Грознера берий учреждеиеш (пионерий Дворец берий технически станци, къонача натуралистий станци, берий цIенош а бешамаш а) хIанзалца шефал деча балха юкъе яхаяц.

Шефал деча балха иштта мара лоархIам беш ца хилар ла йиш йолаш дац. Шефал деш бу болх мамогта шербе а дегIабоалабе а беза, махулла дуккагIа школаш, педагогически дешархойн коллективаш юкъе а оэш. Шефал деш бу болх школай берига болх а цар вахара еррига оатIонаш а чулоацаш хила беза. Из бе беза дешара а практически а болх вIаши бувзийташ, урокаш тIа а педагогически советашка а вIаши ухаш, комсомольцаш-кагирхой вIашагIбетталуш, литературни конференцеш еш, художественни самодеятельноста вечераш увттаэш, спортивни соревнованеш еш, библиотекашкара книжкаш вIаши хувцаш, пенгазетий болх вIаши бовзийташ, цхьана вIашагIа а кхийтта походаш еш, и. кх. д. а деш.

Шефал деш лоаттадеча школай творчески доттагIлено школаштеи берий учреждеиештеи Іалькмате доккха новкъостал дергда вай кагирхой политически дешареи царна коммунистически кхетам балареи хьакъехьа хьалхашка латта доккха а бехкбокхаме а дола декхараш кхоачашдеча.

Г. ЦЫГАНКОВ,
Нохч-ГIалгIай АССР-а просвещенен Министр.

НАЬСАРЕН РАЙОНА ЭКОНОМИКА ВОРХI ШЕРА ЧУХЬ

Сийлен декхараш

Тха совхоза боккха боахам ба. Тха боахама керттера доакъош да тайп-тайпара культураш дIаювлгеи хьайбаш кхоабилгеи. Совхоза деррига лаьтта 31.349 гектар да, цох аьха дIадувш да 16.389 гектар.

«Назрановски» совхоза чуйоагIаш пхи ззарнел дуккагIа болх бе хьакъ дола саг а вахаш йола 7 отделени я. Цу отделенешка вIашагIъелла я 12 полеводчески, 5 тракторни бригада, 5 доахан кхозбеи, 2 жа кхоабеи, хьакхарч кхозбеи, 3 коа тIара оалхазараш кхоабеи фермаш.

Совхоз 1957-ча шера мара вIашатIйолланза а район юхаметта оттаеш а хилар бахьан долаш 1958-ча шера совхозо чуэна гуйра эсала яр. ХIара гектара тIара яьнна культураш укх боарамехьа хилар: кIа, мукх, кеп юкъерча лоархIамах — 10,9 центнер, коартолаш — 11,4 центнер, хьажкIаш — 12,6 центнер, гидуаргаш — 3,1 центнер, баьца даараш—22,4 центнер, иштта кхыяраш а. Кхы дикагIа да ала йиш йолаш дацар хьайбай боахамера гIулакхаш а. ХIара бIаь-бIаь гектара тIара лоархIаш 1958-ча шера совхозо яьккха шура 18,6 центнери, дулх 8,1 центнери мара дацар.

1959-ча шера хьалхарча шин бетта карагIдаьннаЧунга хьежача дика бIаргагу, ворхI шера лаьрхIа йола IалаьмаТе йоккха план кхоачашъе совхоза болхлой хьинарийца оарцагIа баьнна хилар. Укх шера хьалхарча шин бетта шура йоаккхилга 2,5-зза, дулх доаккхилгеи из пачхьалкхенна дIалулгеи 3-зза совдаьннад соаккха цу юкъа хинначул. Соахка бIарччача шера деннанчул 1,5-зза дуккагIа фуаш деннад совхозо пачхьалкхенна укх шера хьалхарча шин бетта. Доахан а оалхазараш а тIакхийтта моттиг йоацашехь а дуденнад из.

Совхоза шортта да хIанз йол-тIаг а, силос а, концентраташ а. Торонаш я фермаша луш йола продукци совъяккха. ХIара сага сих кхоачаш дулх, шура, даьтта даккхарна США-на укх таргарча шерашка тIехьакхе яха, декхар кхоачащдарна поашкара доагIа дакъа лаца оарцагIбаьнна а, хьайбай продукци йоаккхилга лакхдош а ба совхоза кхъьегамхой.

1959-ча шера хIара IаттагIара 1800 килограмм шура яккха лерхI оаха, лаьттан бIаь-бIаь гектара тIара лаьрхIа 27 центнер хул цох. Лаьттан хIара бIаь-бIаь гектара тIара лоархIаш йоаккха шура 1965-ча шера 224 центнерга дIакхоачае лерхI оаха.

Хьайбай продукци дIахо а дуккагIа хулийтилга доахана луш йола шура совъяккхарцеи фермашкара доахан дебадарцеи лерхI совхозо. Тха хьисапах 1958-ча шера хIара IаттО луш йола шура юккъера лаьрхIача 818 килограмм мара ца хиннача 1965-ча шера 2800 килограмма хила еза, хIара бIаь-бIаь гектара лаьттанз лоархIаш 1958-ча шера 2,1 бежан. 1965-ча шера 13 бежан хилийта ворхI. Цунца оаха IалацIу тхоашкарча лаьттан хIара 100 гектара тIара лоархIаш 244 центнер шура йоаккхилга. Шоай болх дуккха а бежаш, из дика бе а ховш нах ба хIанз тха фермашка доахан детташ.

ВорхI шера план ханал хьалха кхоачашъяра даькъе тIалатта сийлахь - доккхача декхараша деташ ура а оттадаь, шоай социалистически тIалоацамаш дентара-денга тIехкхоачащдеш ба тха доярхаш. ХIанз хIара бетташ болча IаттагIара йоаккха шура 250 килограммага дIакхьачай.

Кхы а йоккхагIа я дулх даккхара даькъера тха планаш. 1958-ча шера доаккхаш хинначул 3,5-зза сов а даькхха, тхоай лаьттах хIара бIаьбIаь гектара тIара лаьрхIа 42 центнер дулха даккха чIоагIдаьд оаха семилетка чакхйоалача хана.

ХIанзалца хьакхарч кхаьбаяц тха совхозо. ХIанз оаха хьакхий ферма вIашагIъеллай. 1959 шу чакхдоалача хана 500 хьакхеи 1965-ча шера 5000 хьакхеи хургья тха. Совхозо луча дерригача дулхах 48 процент хьакхий дулх хургда.

Хьакхарч кхоабилга тоадарна а уж дегIайоалаярна а IалаьмаТе йоккхий торонаш я тха совхозага: ашшача тайпара хьаьь дика гIишлош я, маашшара доакъар а хьажа нах а ба. Укх шера механизаци ергйолаш я хьакхий фермерча дерригача халача балхашта.

Совхоза луча дерригача дулхах 50 процент бежан дулх да, цудухьа доахан дуккагIа ца кхаьбача даргдац. 1958-ча шера совхоза хиннА хьайбаш 2300 мара дацар, хIаьта 1965-ча шера уж хургда 9500 хьайба, жа — 5700 хиннача метте — 12000, коа тIара оалхазараш 500 хиннача метте — 44000, иштта кхыдараш а.

ВорхI шера чухь хьайбай продукци йоаккхилга укх тайпара дегIадоаладе лерхI оаха: 1958-ча шера валъ-ви дулх даккхар 2536 центнер хиннадале; 1965-ча шера из 12.000 центнерга дIакхоачаде, цу даькъе 33 центнер хинна коа тIарча оалхазарий дулх — 500 центнерга, 1981 центнер хинна бежан дулх — 4800 центнерга, 494 центнер хинна устагIан дулх — 2000 центнерга а кхоачадеш.

Укх шера ерригача фермашка электричество юлларгйолаш а, халача балхашта механизаци ергйолаш а я. Цох болхлой кхъьегам аттача а баргба, хIаьта совхозо хьаеш йолча продукцега шийга дIабода мах чухьнахьа а баргба. Оаха лерхIачох, ворхI шерара план чакхйоалача хана, хIара болхлочо хIанзарчул йиазза дуккагIа продукци хьаергйолаш а продукци хьаярга дIабода мах диазза чухьнахьа баргболаш а да оаха даь хьисап.

ХIанз совхозага маашша низ болх техника йолча хана, тхога торо я лаьттанца хьегача кхих хьаболаа пайда дуккха а дуккагIа хилийта. ХIанз укх сахьате тха совхоза кхашка балхаш дергдолаш йоккха а зIамига а 110 трактор, 49 комбайн, 68 автомашина я. Цу ерригача техника тIехьаювза аша инвентарь а йолаш я.

ХьажкIа меа беркате ялат да а, вай мехка хьажкIаш дика хьувкъаш хилар а вайна ховш да. Хьайбай боахам доакъарийца IалашбаРца чIоагIа аьттув болаш культура я хьажкIаш. ХьажкIаш дикагIа хьувкъилга IалашдергдолА гIулакх да квадратно-гнездовой хьисапе уж дIаювлга. Соахка йийна хиннараш миссел цаIи ахи хьажкIаш дIа а йийна, ужаш 4.500 гектарага дIакхоачае лерхI оаха. Царех 2000 гектарал дуккагIа квадратно-гнездовой хьисапе дIаюргья. ХIара гектарз тIара фуальяьхача хьажкIай 45 центнери 450 центнер силоса лаьттах долла моша доакъари даккха лерхI оаха укх шера.

1965-ча шера 5.500 гектара тIа дIаюргья оаха хьажкIаш, хIаьта цу шера хIара гектара тIара фуальяьхача хьажкIай 65 центнери мошача доакъарий 700 центнери яккха а лерхI оаха.

Оаха вIашагIъеллай тайп-тайпара культураш дIае а царна гIулакх де а лаьрхIа йола 190 кхашкарча оалхий звеноши 28 механизированни звеноши.

Укх шера совхозо коартолаш дIаювш дола лаьтта 200 гектар да, хIаьта 1965-ча шера из 500 гектар хургда. Гектара тIара 1959-ча шера 30 центнер коартолаш яха лаьрхIа дале, 1965-ча шера 213 центнер яккха лаьрхIад. Хьайбай продукци лакхаяьккхарна чIоагIа лоархIам болаш я совхоза боахам тIа коартолаш, цудухьа уж укх шера дикагIа долча лаьтта дIае лаьрхIад оаха, хIаьта мел аш кхо а дилла из лаьтта йийча даьд, коартолашта балхаш де дикагIа бола болхлой а къоастабаьб совхозо.

Кхоачам хиллал цонаш я тха совхоза, хIаьта а гIожача доакъарийца хьайбаш тешшаме IалашдарнА а, лаьтта тоадарна а тайп-тайпара баьцаш дIае лерхIаш я совхоз. Цох тхога торо хургья совхоза дерригача хьайбашта а совхоза болхлоша къаьст-къаьста шоашта леладеча доаханна а мел аш гIожа а моша а доакъари концентраташ хулийтилга IалашдЕ.

ВорхI шера дукха балхаш де лерхI производственни а, хьайбай а, культурни - вахара а гIишлонаш хьалъяра даькъе, юрташ тоаеш. ВорхI шера де лерхI 3 доахан кхий, 7 IаьсашТа лаьрхIаи, 3 жена лаьрхIаи, 5 коа тIарча оалхазарашта лаьрхIаи, 2 хьакхарчашта лаьрхIаи гIишлош, баьца даараш лоаттаду моттиг, 5 механизированни хьет, столови, тика, контора, баня, керда гараж чухургйола цIенош.

Сайрийнара школаш хьа а йийла трактористий, электрикий, комбайнерий, шоферий, слесарий, токарий говзалаш Iомаергья совхоза болхлоша ворхI шера.

Сийрда никъ хьайийлаб адамашта ССКП XXI-ча съездо. Дерригача советски халкъо санна, коммунизм хьалъяра гIулакха диззаь шоашкара доагIа дакъа лаца оарцагIа баьнна ба «Назрановски» совхоза болхлой.

Х. АЛБОГАЧИЕВ,
«Назрановски» совхоза партийн организацен секретарь.

ПАРТЕС ХЬИЙХАЧА НОВКЪА

Района семилетка

ТЕБОЕВ Т. А., райисполкома председатель.

ССКП исторически XXI-ча съездо тIаийцай шерра коммунизм хьалъяра IалаьмаТе йоккха программа. Съездо партена а халкъа а къаьста хьалъийхар мехка экономика, Iилма, культура дегIаяра никъ, цо советски наьха политически къахьегамен уйла айяьй, царна юкъе яьржай коммунизм хьалъяра ворхI шерара план ханал хьалхагIа кхоачашъяра социалистически яхь.

Партен XXI-ча съездо, дерригача советски халкъо къоабалъеш а хьаллаоцаш а я мехка экономика дегIайоалаяра, къахьегамхой бахара хьал тоадара хьожаяь йола Советски Союза Коммунистически партен ленински Центральни Комитета кIоаргга хьакъал дола политика.

Партес чакхдаьхача гIулакхех хьахулаш бола дика болх хIара денна вайна гуш ба, из къаьгга гу Наьсарен района экономика, культура дегIаярца, къахьегамхой бIара хьал тоадаларца. Вай, советски наха Советски Союза Коммунистически партена, Советски правительствона дег тIара баркал оал къахьегамхой йоахо цар ярах. Кхы а хьинарегIа, кхы а чIоагIагIа болх бергба вай партен XXI-ча съезда исторически решенеш кхоачашъеш.

ВорхI шерарча плана заданеша ма яккхара оттаяь я Наьсарен района экономика укх ворхI шера дегIаяра план а. Из план кхоачашъяро района дерригача къахьегамхошкара дIадехаргда шоаш ца кхобеш къахьегIилга.

ХьатIадоагIача ворхI шера района боахам дегIабарга дIадохийтаргда 71690 ззар сом. Цо IалащдергдА укх лохехьара декхараш кхоачащделга: деша дагIа ха йола деррига бераш бокъонца мегаргйолча школашка дешара эшаш дола деррига хьалаш а долаш деша дагIилга; 250 моттиг йола клубаш юрташка хьалъярца IалашдергдА наха юкъера политически кхетама болх шерра боаржабелга; 150 моттиг йола 3 стационари 100 саг дийнахьа тIаэцаргвола амбулатории, берий бешамаши хьалъярца тоадергда бахача наха медицински гIулакх делга.

ХьатIадоагIача ворхI шера хьал а даь нах чубаха цIадала лерхI 6580 квадратни метр цIенош, цIенош деча дIадохийтаргда 7242 ззар сом, коммунальни боахамга дIадохитаргда 11610 ззар сом, наькъаш дечеи промышленни гIирсаш дечеи — 10306 ззар сом, энергетикага—1100 ззар сом юрташ тоаеча—1137,2 ззар сом, школаши берии учрежденеши хьалъеча 24 млн, сом гаргга, культурни учрежденеш хьалъеча 4768,1 ззар сом, пионерий цIа деча — 2500 ззар сом, радиои телеграфи юллача — 998 ззар сом.

ЛоархIам боллаш дуккагIа хургья мах беш а наха эша гIулакх деш а йола моттиташ.

Ахриева ГIапура цIерачча артело хьалъе лерхI дахчан кIамаш ю, мебель ю мастерскеш, наха бахара эша гIулакхаш дергдола комбинат.

Районе хIанззе а хьалъеш латт 50 моттиг йола гостиница, 1959 шера хьалъергйолаш я 60 моттиг йола бани, 40 квартираш йола цIенош, Наьсаре водопровод, газопровод, Наьсаре массанашьа а наькъашта асфальт булларгIа, парк тоергья, хIанззе а хьалдеш латт хьехархошта лаьрхIа чубаха цIенош, кхы тIа а хьалдергдолаш да Аьхти-юрта, Долакха-юрта, ТIой-юрта, Iаьли-юрта, Наьсар-Керте. Дуккагта йолча юрташка хьалъергья школаш, клубаш, берий учрежденеш, больницаш.

Сомий бешамаш дика дегIайоалае йиш йолаш моттиг я. Цун лоархIам а баь, 1965 шера 1600 гектарага дIакхоачаш сомий бешамаш шерье лерхI.

Хьайбаш дебадарна мел эша торонаш я районе. 1959 шера денз 1965 шерта кхаччалца массадола тайпа хьайбаш укх тайпара дебаде лерхI:

	1959 ш.	1965 ш.
Доахан	5200 корта	17500 корта
Хьакхарч	2100 »	9000 »
Жа	13000 »	24000 »
Коа тIара оалхазараш	50000 »	79000 »

Царна юкъе даккха доахан 4,72-ззеи даккха жа 2,38-ззеи дебаде лерхI, 1958 шера хиннАчул 1965 шера деррига тайпа хьайбаш 9,2-зза дуккагIа дебадергда.

Хьайбаех йоаха 1959 ш. продукташ 1965 ш. укх тайпара лакхлургья:

хIара IаттагIара йоаккха шура	1800 кг.	2800 кг.
еррита шура	18900 цент.	120400 цент.
масса дола тайпа дулх	520 тонн.	2150 тонн.
щунца хьакхий дулх	184 тонн	860 тонн
фуаш	688000	4980000.
тха	248 цент.	750 цент.

Цу тайпара да тха районерча къахьегамхоша тIаийца декхараш.

Семилеткан хьалхара шу толамца чакхдаккхарна районерча шин совхозе 199 звено вIашагIтехай, царца 50 звено комплексно-механизированни а йолаш. ХIара звенос болх бергбола лаьтташ къоастадаьд. Доккхий декхараш тIаийцад цар шоашта. Мисала, «Октябра 40 шу» яхача совхоза Наьсар - Кертерча отделенен Мусульгов IалауддинеИ Гаракоев Муси звеноша хIара гектара тIара хьажкIий 70 центнер яккха, «Назрановски» совхоза IаьлИ-Юртарча отделенен Умаров Муси комсомольций-кагирхой звенос 55 центнер яккха, СурхотIарча отделенен Нальгиев Хьамзатеи, Ганиев Лорсан звеноша 50 центнер яккха декхараш тIаийцад.

Нов. Баркинхоев директор волча ТIой-юртарча юкъерча дешара школас 35 гектар долча лаьттара хIара гектара тIара 70 центнер хьажкIаш яха декхар тIаийцад. 45 центнерал кIезигагIа хьажкIаш йохаргйолаш цхьаккха звено а яц.

Ерригача районе гIолла хьажкIаш дIаюргйолча кхаш тIа 15-гIа март тIакхоачаш 4380 тонн кхоа 333,6 тонн минеральни удобренеши йиллай. Моттигера удобренеш кийчъелга дика вIаштIехьа даьккхад.

Шоашта хьалхашка латта декхараш толамца кхоачащдарна Наьсарерча районе къахьегамхоша е балхаш де лерхI: продукцега дIабода мах лохбе, къахьегам дика вIаштIехьа баккха, балхашта махулла дуккагIа механизаци е, культураш квадратно-гнездови хьисапе а гибридни фуца а дIае, шоай йолча чурча торонех пайда эца.

ССКП XXI-ча съезда сопамаша дог гIоздаьккха Наьсарен района къахьегамхоша шоашта тIаийца декхараш толамца чакхдоахаргхиларах шеко яц.

Хь. ТОРИЕВ,
Наьсарен района юртбоахама инспекцен керттера агроном.

Наьсарен-Вокзале хьалъеш латта баржкъаш тега фабрика.
Г. Купина сурт.

Совхоза боахам сихха дегIабоагIаргба

«Октябра 40 шу» яха совхоз вIашагIъелла дукха ха яц. Цу лоацача хана дукха а халонаш ла йийзай совхоза коллектива, атта дацар механизаторски а кхыйола а кадраш лаха, уж дIаннийсъе, балха тIа дIачIоагIъе. Совхозе доаладаь хьайбаш кхыча моттигашкара дар, уж довза а цар дикал а вол а къоастае а езар. ХIаьта а совхозерча дуккагIа болча болхлоша хьинаре болх бир. Боахама доал деш дувлийтача гIалаташа хьехам белар, балха опыт Iомаяйтар.

ССКП ЦК декабрьски Пленумо (1958 шу) вай мехка юрта боахаме тIехьарча пхе шера даьхача толамий итогаш а яь дIахо йодача хана юрта боахам дегIабара декхараш оттадир.

ССКП XXI-ча съезде чIоагIъьяча СССР-а халкъа боахам 1959—1965 шерашка дегIабара контрольни цифраш тIа белгалъяьй юрта боахам дегIабара план а.

Партен XXI-ча съезда исторически решенеша дог ураоттадьча тха совхоза къахьегамхоша а белгалдаьд укх ворхI шера совхоза боахам дегIабоалабара шоаш де дела балхаш.

Тхоай балха юкъе керттера дар лерхI оаха ялат а кхыйола культураш а дуккагIа хьувкъийтар. Нагахьа санна 1959 шера юкъера лаьрхIача фийг бола ялаташ хIара гектара тIара 30 центнери хьажкIаш 45 центнери хьувкъийта лерхIе, 1965 шера лерхI фийг бола ялаташ 43 центнери, хьажкIаш 75 центнери хьувкъийта. Из декхар кхоачашдарна лаьттанца балхаш агротехнико маккхара леладергда, дуккагIа дола ялат квадратно-гнездови хьисапе дIадувргда, деррига балхашта механизаци ергья.

Оаха дика кхетаду дулх, даьтта, шура дуккагIа яккхара тоъам боллаш доакъар эшилга, цудухьа боккха теркам тIабохийтаргба хьажкIаш дуккагIа дIаерна а цар хьувкъам лакхбарна а, иштта дуккагIа хулийтаргья дIаювш йола баьцаш, нагахьа санна 1958 шера 783 гектар хиннаяле 1965 шера уж хургья 1378 гектар, чуйолларгья 15.000 тонн силос, цу деррига гIулакхаша торо хулийтаргья хьайбашта мел аша доакъар IалацIе.

Валови ялат гулделга 1958 шера 11470 тонн хиннадале 1959 шера 28000 тонни 1965 шера 48000 тонни хургда. Коартолаш 1959 шера хIара гектара тIара 100 центнери 1965 шера 120 центнери йоахаргья, баьца даараш 1959 шера 300 гектара тIа дIа а дийна хIара гектара тIара 100 центнери 1965 шера 120 центнери гулдергда.

1959 шера совхозе 104 гектари 1965 шера 900 гектари хургья сомий бешамаш, царех 100 гектар комсаш хургья.

ДIадахача шера тха совхоза боахамо доккха зе даьд паччахьалкхенна. ВорхI шерара план кхоачашъе доладеннача хьалхарча шера денз совхоза коллективо дирекци а партийни организаци а кертте а латташ дIаболабаьб продукцега дIабода мах чухьнахьа баккхара къовсам. Эттара чIоагIагIа теркам тIаухийт къахьегама овсарле лакхъярна лаьттанца деча балхашта юкъе гучаяханза йолча торонех бизза пайда эцарна.

Совхозе вIашагIъехкай ялаташ леладу звенош, царна хIанззе а йозз шоай участкаш, ялат чуийца даллалца тIачIоагIбаьча наха бергба цIга болх. Уж звенош шоайла социалистически яхье яьннай ялатий лакхара хьувкъам баккхара.

Совхоза боахама юкъе доккха даькъа дIалоацаш хьайбай боахамо. ХьатIадоагIача ворхI шера оаха лерхI из дикка дегIабоалабе. Юртбоахама къахьегамхошта хьалхашка оттадаь дулх, шура, даьтта сага сих даккхара США-на тIехьакхера декхар толамца кхоачащдарна дуккагIа дебийта деза доахан, жа, оалхазараш, айе еза цар продуктивность. Уж декхараш кхоачащдара наькъаш лехаш я совхоза коллектив. ХIанзе а дIаболабаьб бахача нахагара Iаьсий а фуаш а эцара болх. Нагахьа санна 1958 шера 1377 бежан а царех 384 етт а тха хиннабале семилетка йоалаш 8000 бежани царех 3200 етти хургба. 1959 шера хIара фуражни Iаттагара 1500 кг. шура яккха лерхIе 1965 шера 2800 кг. йоаккхаргья.

Дулх дуккагIа даккхара боккха лоархIам болаш я чехка дегIайоагIаш а шортта дулх луш а йола хьакхарч. Цудухьа 1965 шера совхозе хургья керттера маткаш 200-и разови 600-и. Царца цхьана дебаргда жа а, 1965 шера уж хургда 12000, царца 7000 нана жий а болаш. Нагахьа санна 1959 шера оалхазараш 20000 хуле 1965 шера уж хургда 35000.

ЛоархIам боллаш айе лерхI хьайбай продуктивность. Нагахьа санна 1958 шера хIара устагIанна тIера 2,5 килограмм тха даькхадале 1965 шера 3,5 килограмм доаккхаргда, хIара котамгара 70 фуъ гулдаьдале 1965 шера 100 фуъ гуддергда, хIара 100 Iаттагара хьалкхедергда 95 Iаса, 100 жийгара 110 Iаьхар.

Дикка дегIадоагIаргда дулх доаккхилга, 1965 шерага кхоачаш совхозо 950 тонн дулх доаккхаргда, цунца хургда 400 тонн хьакхий дулх, 120 тонн устагIан дулх, 370 тонн бежан дулх, 1959 шера дулха лаьрхIа чукхоабаргья 1800 хьакха, хIаьта 1965 шера уж хургья 5000, 1965 шу тIакхоачаш совхозе чукхоабаш хургда 1238 бежан, 2184 устагIа, 35000 оалхазар.

Селла сиха хьайбай боахам айбаро а цун продуктивность лакхъяро а дIадехаргда хьайбаш чудохка моттигаш хьалъелга, хьадеш хала долча балхашта механизаци елга, балха овсарле лакхъелга. Цудухьа совхозе хьалъе лерхIаш я дукха а хьайбай помещеноаш, фермашкарча балхашта механизаци ергья, массайолча ферма тIа электричество хургья.

Совхоза хьалхашка латта декхараш кхоачащде тха болаш ба шоай болх бежаш а хьинаре къахьегаш а балха опыт Iоаяь а нах, мел эша техника, из йовзаш бола механизаторашь.

Совхоза партийни организацес а дирекцес а шоай керттера декхар лерхI наха юкъера политически кхетама болх тоазелга, совхоза хIара болхлочунна вай мехка а тха совхоза а хьалхашка латта бекхтоккхаме декхараш дIаловзийтилга, уж кхоачащдарна цар деррига хьинар тIадохийтилга.

СССП XXI-ча съездо советски халкъа хьалхашка оттадаь коммунизм хьалъяра IалаьмаТе доккха декхараш ханал хьалха кхоачащдарна шоаш ца кхобеш къахьегаш ба вай мехкара къахьегамхой, коммунистически хьисапе къахьегарца коммунистически къахьегама бригадай цIи яккхара тIехьа къахьегаш я промышленностера а юрта боахамера а дуккха а коллективаш. ХIанзе а доахача толамаша къаьста хьахьокх ворхI шерара план ханал хьалхагIа кхоачашъергхилар.

«Октябра 40 шу» яхача совхоза коллектив цIаккха а ца хиннача тайпара дог ураэтта я кхыча коллективел тIехьа ца юсаш шийна хьалхашка латта декхараш ханал хьалхагIа кхоачащдара.

Шеко яц деррига советски наха санна тха совхоза къахьегамхоша а ворхI шерара план кхоачашъеча шийгара доагIа дакъа лоацаргхиларах.

С. ХАРСИЕВ,
«Октябра 40 шу» яхача совхоза директор.

НАЗРАНОВСКИ СОВХОЗЕ ВорхI шера чухь ДУЛХ ДОАККХИЛГЕИ ХIАРА IАТТАГАРА ШУРА ЯККХАРИ ДЕГIАДОАГIАРГДА
(1958 шера хиннАчунца нийсдича)

Районе юрта боахам ворхI шера чухь

Коммунистически партес массаза а чIоагIа терко ю юрта боахам дегIабоалабара. Советски IаьдАл эттача шерашка колхозаши совхозаши йохкаш, уж дегIайоалаеш а чIоагIъеш а доккхий гIулакхаш дар бахьан долаш, чIоагIа дегIабенаб юрта боахам, къаьстта 1953 шера сентябрь бетта ССКП ЦК-а Пленум хиннАчул тIехьагIа а боагIаш.

ССКП XXI-ча съездо тIаийцача ворхI шерарча плана тIа бахача наха шортта кхачан продукташи пачхьалкхенна мел аш юртбоахама продукташи хулийтилга IалацIолла, аьнна доккха декхар хьалхашка оттадаь юрта боахама болхлошта.

Цунца дувзаденна шоаш кхо да беш къа а хьгаш, ворхI шерара план ханал хьалхагIа кхоачашъярна къовсам лоаттабе дIаболабеннаб Наьсарен районера къахьегамхой. Партен XXI-ча съезда материалаш а йийца, Наьсарен района юрта боахама болхлоша, специалисташа белгалдаькхар 1959—1965 шерашка юрта боахам чIоагIа дегIабоалабара хаьдда дола гIулакхаш.

Района ялат дIа мел дувча лаьттан тIара 1959 шера юккъера лаьрхIача хIара гектара тIара 29 центнер ялат даккха лерхI, хIаьта 1965 шера 44 центнер яккхеи.

Ялата лаьрхIа 7000 гектари мошача доакъарийна лаьрхIа 2000 гектари хьажкIаш дIаювргья 1959 шера, хIаьта 1965 шера 9600 гектар ялатеи 5200 гектар мошача доакъарийнеи лаьрхIа дIае лерхI хьажкIаш. Баьца даараш 700 гектарз тIара 1959 шера 52500 центнери цу лаьттан тIара 1965 шера 108.000 центнери яккха лерхI, хIаьта коартолаш 700 гектара тIара укх шера юккъера лаьрхIача гектара тIара 140 центнери 1965 шера цу дерригача а лаьттан тIара 205.000 центнери яккха лерхI.

Наьсарен-Вокзале хьехархошта хьалдеш латта шишша квартира йола диъ цIа. Г. Купина сурт.

Районе ялат дIа мел дувча лаьттан тIара 1959 шера юккъера лаьрхIача хIара гектара тIара 29 центнер ялат даккха лерхI, хIаьта 1965 шера 44 центнер яккхеи.

Ялата лаьрхIа 7000 гектари мошача доакъарийна лаьрхIа 2000 гектари хьажкIаш дIаювргья 1959 шера, хIаьта 1965 шера 9600 гектар ялатеи 5200 гектар мошача доакъарийнеи лаьрхIа дIае лерхI хьажкIаш. Баьца даараш 700 гектарз тIара 1959 шера 52500 центнери цу лаьттан тIара 1965 шера 108.000 центнери яккха лерхI, хIаьта коартолаш 700 гектара тIара укх шера юккъера лаьрхIача гектара тIара 140 центнери 1965 шера цу дерригача а лаьттан тIара 205.000 центнери яккха лерхI.

ОКТЯБРА 40 ШУ» ЯХАЧА СОВХОЗЕ. ВорхI шера чухь ФИЙГ БОЛА ЯЛАТИ ДУЛХИ ДОАККХИЛГА ДЕГIАДОАГIАРГДА
(1958 шера хиннАчунца нийсдича)

Дуоазол дехьара

Забастовкаш а еш къовсам лоаттабу японски шахтераша

ТОКИО, 23 март. (ТАСС). Японера дукхагІа йола кІор боаькха промышленность болх бохабаь я. Японен профсоюзий генеральни совета хьалхаленца забастовкаш а еш мехка шерра баьржаб къахьегамхой вахара хьал тоадара, тІехьа капитало деча низашта духьала профсоюзаша лоаттабу къовсам.

Тахан берригача мехка берда забастовкаш хьоаяьй японски угольщикаша. КІор боаькхача промышленностерча болхлой профсоюзий японски федерацес дІакхайкъдаьд, алашо лакхделга ше дІадиташ хилар. Из хаьдда духьала я эксплуатаци дукхагІа еш а болхлой-шахтераш балхаш тІара дІабоахош а йола «рационализаци» шахташкарча производствона яра. Шахтай даьша уж дехараш тІа ца эцар а арбитражашкарча Іаьдала болхлоша хІама ца дар а бахьан долаш тахан ха йозца забастовка кхайкаьй мехкарча 66 шахтеи 14 кІор боькхача йоккхача компанеи балхаш деш болча 180 эзар шахтеро. Бюсю яхача острове ха йозацаш забастовка еш ба 83 эзар бола шахтераш. Фукуока яхача префектурерча кІора компаней шахташка, Іуйрийна 5 сахьат даьннача хана Террикана яхача гувна юхьье цІе байракх ураГІъхар забастовка йолаялар хойташ, яхаш хоам бу японски радиос Іуйрийна 7 сахьат даьннача хана Хоккайдо яхача острове царца ха йозцаш забастовка йолайир 52 эзар болча шахтераша.

Хоккайдо яхача цхьан острове шахтераша забастовкаш яр бахьан долаш цхьан дийнахьа боькхча кхеран кІор 42 эзар тонна кІеза лург-ба, хІаьта берригача мехка — 100 тонна кІоштургба, яхаш лерхІ.

Забастовкаш а еш шахтераша хІанз лоаттаьбеча къовсама лоарХІам ше бин топийски радиос белгалду, кІор боькхача промышленностерча болхлой профсоюзий японски федерацес лоаттабу къовсам ший чІоаГІалга а боккхалга а диллача кхы а духьагІа шерлуш латташ хилар.

1959 шера Китайски Халкъ Республике 525 миллион тонн ялат дакхха лерхІ — эгтара дикагІа ялаташ хьийкъача соаькхарча шерачул 40 процент дуккагІа. Укх шера дІа мел дийна гуйрнара ялаташ лаьтташ кІоаргта аьха а аьха листта дІадийнадар. Цу тайпара листа дІадуергда біаьстан юхье дутш дола ялаташ а. Цу гІулакха дуьхьа удобренеш эшаргъя.

Сурта тІа: Унин (Хэбей яха провинци) яхача уездера Бохай яхача Халкъа коммунан производственни бригадацара членаш удобренеш кийчеш боькх.

Чен Го сурт.
Синьхуа агентство.

СССР-а Лакхехьарча Совета депутатий группа Албане хиларах

ЛОНДОН, 23 март. (ТАСС). СССР-а Лакхехьарча Совета Союза Совета кхыча мехкашцарча гІулакхий Комиссен председатель керте а волаш йолча СССР-а Лакхехьарча Совета депутатий группан тІеххьара къамаьлаш хилар Англо-эрсий парламентски комитета членашца.

Лейбористий эггара боккхаГІа барех волча деятель Эньюрин Бивиса къамаьл а деш Манчестере хиннача, лейбористски партен йоккхача митинге хилар СССР-а Лакхехьарча Совета депутаташ М. А. Суслови Б. Н. Понамареви. Митинге хиннараша чІоаГІа тІозраш а тохаш, тІаийцар председателал деш волча «укх гале Россера баьхка хьаьший ба», аьнна баь хоам. СССР-а Лакхехьарча Совета депутаташ Англе хилгро «йиш хуслийтаргъя вай царна а уж вайна а дикагІа довзийта», председателал деш волчо аьлча, зала чу юха а тІозраш тохар.

Ше къамаьл де волалуш Эньюрин Бивиса баркал аьлар Манчестерерча наха, цар Советски Союзера баьхка хьаьший дика тІаэцарах. Англен чура хьал дувцаш, оратора аьлар, мехка экономика дегІа ца йоагІаш сецаь латташехьа а, наха бе болх боацаш хилар мехка чухь цІонхаштта гІулакх а хинна дІаоттад. Экономика, дегІа ца йоагІаш сеца латт кхыча капиталистически мехкашка а, къаьстта Американ ВІашагІкхийттача Штаташка а латташ. Советски Союза социалистически производствон ларда тІа латта экономика Іаьлымате чІоаГІа дегІайоагІача хана хулаш да из хІама, аьлар оратора.

Лейбористски правительствога 1945—51 шерашка Іаьдал долча хана цо промышленноста дукхагІа долча доаькъошта национализаци яь ца хилар хала а хеташ дийцар Э. Бивена.

Дунен халкъашта юкъера хьал дувцаш, дунен халкъашта юкъе эгта кхоккам кІандбе а «суэцки операци санна долча цхьан Іоцалча гІулакхо» хьоабе йиш йолча дунен кхоалагІча тІемах бола кхерам дІабахьха а лаьрхІа паччаьлкхенашта эгтара керте латтарий совещани е тІаьхьийхар Э. Бивена. «Советски Союз паччаьлкхенашта эгтара керте латтарий совещани е яхаш йола дукха ха хилар—харцце йиш йоацца бакъдар да», аьлар дІаэо оратора. Э. Бивена аьлар, Советски Союз хьадда тІехьа я ядерни тохкамаш дІадахарна. Нагахьа санна малхбузерча паччахьалкхенаша а доаькхе, ядерни герз лелхийтилга дІадаккха ше кийча хилар хьаькхайкаьд Советски правительствоз, аьлар цо. «Вай раьза хиланзар из де, — аьлар оратора. — Эрсаша тІаттаха тохкамаш дІадаха соцам бир, цхьабакъда вай цар хьоккхама тІехьдаханзар. Атомистически мировоззрени йолча мехкаш тохкамаш дІадоахкаьхьа а кораста ды лолабеча мехкаша тохкамаш делга дІаэо хьу. Из нах белгал хІама да».

Э. Бивена дош делар, нагахьа санна хІанз Англе хулача хоржамашка лейбористаш котбоале, цар ядерни герз лелхийтилга дІадоаккхаргда, аьнна.

Митинг йистейоалаш социализма коталонна тІехьа, Советски Союзацарча дикача гІулакхашта а доттагІаьнна а тІехьа, митинге болча советски хьаьший моаршалла кхоаза вІашта «Ура» оаьхьадар. Зале хиннараша дог гІоадьнна тІаийцар Э. Бивена кхайкадаьр. Боррига нешз хьал а гІайтта, чІоаГІа тІозраш а детташ, советски мехкаге Советски халкъо баькхийтача хьаьшашкеи дІайха моаршал хьаттар.

Производстве 26 шу

26 шу да «Чечингстрой» треста отделочни балхий мастер - коммунист А. Н. Сушков производстве болх беш вола. Цо дакъа лаьцад вай городе дуккха а гІишлош еча.

ХІанз нов. Сушковс кулгалду бригада семилеткан хьалхарча шерара план ханал хьалха кхоачашье социалистически яхье а яьйна доккхача хІинарца къахьегаш я. Ший торонашка а хьежа 20 квартирах дола цІеноп ханал дуккха а хьалха йистедаха доп а денна 150 процентага пІакхоаччаш балха заданеш кхоачашъю цар.

Нов. Сушкове новкъосталларца шоай гоззал лаьх а яь строительни балхий берда говзалаш карарзаьй бригадан болхлоша Даниелянц Ивана, Дьяченко Николайс, Акимов Федора, Карлашова Марияс, иштта кхычар.

Бригадира Сушковс хадданза балха дикагІа йола методаш Іома а ю йоаржа а ю. Москверча гІишлош ерий балха опытага хьежжа ший бригадерча болхлошта екъача штукатуркан метод а бердача инструментаца болх мишта бе беза а Іомадир цо.

Дуккхача шерашка хьинар кхо ца деш производстве къахьийгача нов. Сушковна грамоташ а тийнай, «Социалистически яхье лакхара хьокхамаш чахарах» яха значок а, «Къахьегама ЦІе байракх» яха орден а сиий.

П. ПОПОВ.

Завода болхлой собрани

«Красный молот» завода 2-ча цеха цІеча уголоке коммунистически къахьегама цІи яккхарна къовсам лоаттабеча завода бригадашкарча болхлой собрани хилар. Вай боькхача социалистически мехкашкарча предприятешка социалистически къахьегама цІи яккхарна шерра яхь йоаржаьлгах лаьца дийцар завода директоро нов. Колесниковс.

ХІанз ерригаш а 18 бригада я заводе коммунистически къахьегама цІи яккхарна яхье яьнна, хІаьта цхьа бригада из цІи тилла а я. Из я 5-ча цехера нов. Рогожин Василе кулгалдеш йола бригада.

Шоай балха опытах лаьца собранеш къамаьлаш дир 1-ча цеха модельщика нов. Наумовс, 7-ча цеха начальника нов. Ведерниковс. 5-ча цеха электросварщика нов. Рогожина, иштта кхыбараша.

Болхлошта чІоаГІа пайдане я ужжамо йолл балха опыт дІа-юха Іомаеш йола собранеш.

К. ОЗДОЕВ.

Цхьан сагах тийша...

Іуйрийна деиз сарралца дукха нах хул Челюскинций цІерахча кинотеатре. Киносеанс дІадоладаллалца читальни зале хул дуккхагІберашш. Цига литература дошаш а шашкехч, шахматехи ловзаш а сакъердаме ха дІаяхьа йиш я. Дукха ха йоаццаш читальня зале ах сахьат совгІа ха яьккхар оаха шахматаш хьаяла саг воацаш. Оаха иззал ха йоаьккхаш гуш зала чу хиннарех центроалеш сат валар. Цо хьахьокхар из гІулакх дар шийга хинналаларе иштта ца ала а мегар цо. Администрацес гучаяьккхар цу кхалсаго лечкъяьй фамили. Из Насибулина я.

Бакъахьа хургда Насибулинас а цох тарра кхычар а шоай оамалаш хийцача, нагахьа санна уж хувца цалой къахьегамхошта салаІа а сакъерда а сеха общественни моттигаш цар йитача.

М. ПЛИЕВ.

Сатийна хьакимаш

«Делкъига 12 сахьат даьлча деиз 2 сахьат даллалца даа хІама да, Іуйрийнен сайриней сатоха е кхы йола торо лаха».

Ма хотолда уж дешаш столовсн наІар тІа яздаь да, аьнна. Уж яздаь деце а иштта ба »Ингушски» совхоза центральни усадьберча столовен болх. Цу шин сахьата дика кийчдаьча тайп-тайпарча дуаха хІамца болхлой Іалешбу, аьнна хийттар гІалатаьрчва столоте чуваьлча.

— Шин кхаь тайпара мукъах а дІайха лаа хІама хІана даьд укхаса? — аьнна хьаттача, столовен заведующе Кортоевс массоза а цхьа жоп лу:

— Столовена эшаш йола продукташ хьаходац МагІалбикерча райпос.

ХІанз санна дІахо а столовен болх хуьз хаетта саг воаьву малараша шийла закуснен мара хІама доацаш Должкорча столовех хиннар санна буфет хургьа цох.

Цу дешаша кхы а чІоаГІагІа цатоам бир тхона.

— Гражданка фуй хьа фамили?— аьнна хьаттар оаха.

— Хьажалаш хІанз — аьлар цо, во біара а хьежа. — Аз ювцаргъя шоаьнз фамили!

Цун къамаьлю дагадохийт цхьа кица: «Кад оагІора баькхача цу чу лоацар Іогіордац». Кхы дикагІа дар шийга хинналаларе иштта ца ала а мегар цо. Администрацес гучаяьккхар цу кхалсаго лечкъяьй фамили. Из Насибулина я.

Бакъахьа хургда Насибулинас а цох тарра кхычар а шоай оамалаш хийцача, нагахьа санна уж хувца цалой къахьегамхошта салаІа а сакъерда а сеха общественни моттигаш цар йитача.

М. ПЛИЕВ.

Художественни самодеятельноста коллективай республикански смотрга

ДІахо художественни самодеятельность дегІайоалаярна, цун идейно-художественни боарам лакхбарна, 1959-ча шера январь бетта деиз НГІАССР-а Культуран Министерствоз ВІашагІъелла республикерча самодеятельностий смотр дІаьлъ я вай республике.

Кхаь турах дІаьлъ я смотр. Хьалхара тур районийн юртийн культуран Цёноашкеи, клубашкеи, цІеча уголокашкеи, дешара заведенешкеи чакхъяьннай. Шоллагіа тур — 11—15-ча марта районий централшка хиннай. Цу шинна а турах къахьоастаяь дикагІа йола самодеятельноста коллективеш 28—30-ча марта Грозне хургйолча республикански смотре дакъа лоацаш хургья.

28-ча марта хьожарг6а Ножай-Юртовскии, Урус-Мартановскии, Ачхой-Мартановскии, Надтеречнии, Веденски, Шелковской, Каргалинскии, Первомайскии районашкарча художественни самодеятельносташка.

29-ча марта хьажа лаьрхІа ба Шалинскии, Гудермесскии, Курчалоэскии, Саясановскии, Советскии, Грозненскии Назрановскии районий самодеятельносташка.

30-ча марта хургья МагІалбикеи, Наурскии, Сунженскии районий самодоятельносташка хьожилга.

28—29-ча марта сайрийна хьажа лаьрхІад г. Грознен самодеятельносташка.

Г. ГОГОБЕРИДЗЕ.

* * *

ССКП XXI-ча съезда решенеш баьхача нана юкъе дІаяхьаьйкъярна культурно-просветительни болх боькхача лоарХІамера гІулакх долта а ховш вай республикерча масса йолча коттиташка чакхдоалаш латт художественни самодеятельностага хьожилга.

15-ча марта Наьсарен района культуран ЦІагІа художественни самодеятельноста смотр хилар. Райцентрерча а гонахьа ялача юрташкарча а къахьегамхоша хьалийзаяр зал. Уж баьхгабаь смотрга хьажа а, цунна программах шоашта хетар ала а.

Смотре дакъа лаьцар Наьсарен районен ТІой-юртарчен культуран ЦІенойн юрташкарча клубийн художественни самодеятельноста коллективоша. Дукъа номераш хьаьлъехар Наьсарен культуран ЦІен коллективо, къаьстта З. Гундаревас, С. Блохинас, Л. Ромуна, Тумгоевс, иштта кхыбаролга. Гулбеннараш чІоаГІа раьза хилар ТІой-юртарча М. Касиевс, Р. Токарь, Наьсар-Кертерча Дрочевас, Дзейтовас, юртбоахама техникумерча А. Масаевс, М. Худо, иштта кхыбараша хьахьекхача мемерашта.

Жюре комиссес хьалхарз моттиг хьожийр Наьсарен культуран ЦІен художественни самодеятельноста коллектива а. ШоллагІа моттиг яьхкхар ТІой-юртарчар, кхоалагІа моттиг — Наьсар-Кертерчар.

28-ча марта Грозне хургйолча республикански художественни самодеятельноста смотре дакъа лоацарсолаш жюре комиссеи Республикански колкъа творчестрон ЦІен представителои къоастабир цхьабола смотра участниеаш.

И. АБАДИЕВ.

100 гектар оахама лаьрхІа 345 центнер дулхи 2100 центнер шурен лургья!

(ГДР-ан Фридриха Энгельса цІерахча колхоза декхар)

Дукха ха йоаццаш ше ГДР-е волча хана Н. С. Хрущевс къамаьлаш даьд цигарча юртбоахама къахьегамхошца, Фридриха Энгельса цІерахча колхоза председателе В. Пайцоне шоай колхоза балха хьакъехьа дийцаьр лоацца язду оаха.

ССКП XXI-ча съезде Іалаьмате йоккха программа оттаяьй хьатІадоагІача ворхІ шера СССР берригА а боахам дегІаболабарна. Из программа ханал хьалхагІа доккхийча толамашца тІехьоачашъерийнарах шеко йоацаш тешаш ба дунен тІа мел бола къахьегамхой, хІаьта из кхоачашъургьяц аьлча шоайха нах беларгболга а ховш ала буьхьаш баш біаьхийча наьха экономисташ а цар халхархой а.

СССР-а хьалха дІаяхача ханарча боахама пятилеткаша а хІанз оттаяьча ворхІ шерарча плано а дика гойт социализм капитализмал дукха а толашагІа хилари боахам тоабара а кхыча тІулакхашта а латтача яхьа из котъярхилари.

ССКП хьалхлоца СССР-а къахьегамхоша хьалха дІаяхача хана баьча балхон хІанз оттаьнча ворхІ шерарча планон тхона а деррига дунен тІа балача къахьегамхошта а боккха хьокхам лу дІахо оаха бе безача балха.

Германски Елини Социалистически партен ший 6-ча съезде ГДР-ан къахьегамхошта хьалхашка оттадаь доггар да кергарча шерашка Германски Демократически Республикан система боахам тоабара а цхьан сага сиха продукци хьаяра а Малхбузехьарча Германен капиталистически системал толашагІа хилар дІахойтилга.

Из декхар кхоачашдаро деррига дуненна социалистически система толашагІа йолга цІаьхха а дІахайтарал совгІа, тІема атомни а водородни а герз кийчдеш боахача боннеш политикашта нах дуьхьалбоахаргба.

Социалистически лагера дакъилг ше долга кхета а деш, ССКП XXI-ча съезда а Германе Елини Социалистически партен 6-ча съезда а соцамаш толамца кхоачашде лаьрхІад Шафштедтерча Фридриха Энгельса цІерахча колхозо, — йоах цун председателе В. Пайцоне.

Колхоз Іалаьмате сиха дегІайоагІаш латт. Хьалха 12 цІан, 120 гектар лаьттеи, 36 бежани мара ца хьинача, хІанз 522 цІан 2520 гектар лаьттеи, 1130 бежани да. Из деррига а лаьтта шозй долалаьа хиннаьча шин помещика 120 бежан мара хиннадац.

1958-ча шера юкъера лаьрхІача хІара гектара тІара 35 центнер фийг йола ялаш, 13 центнер даьтта доаькха гин, 170 центнер коартолаш, 340 центнер доаханна екка свеклаш чуера колхозо.

Оаха чІоаГІа барнеш оал, хьажкІаш дІаора боккха пайда болга а ховш уж даье а лелле а тхона хьехам боннача Н. С. Хрущовна. Цу хьехамах 1958-ча шера силоса 200 гектар хьажкІий йийнаьр оаха. Тхона хІара гектара тІара юкъера лаьрхІача 700 центнер мошача гІадамий а баьца а даьлар, царна 32 центнер томараш а тІехьа мошача хьажкІай а доалаш, хІаьта «одесская-10» яха хьажкІай фу дІадийнача гектара тІара 1180 центнер мошача гІадамийн баьцен а даьлар, царца 366 центнер томараш тІехьа мошача хьажкІай а долаш. Еррига а оаха колхоза кийчъяьр 98 эзар центнер хьажкІай силос яр.

Цун совгІа гурахьа доаькъарийна эрсий кІа дІадув оаха, цу кІи тІа біаьстн май бутт кхоачабала боллалца доахан доажаду, юхедиэар доаькъарийна а силоса а хьехх, тІаннха из хиннна лаьтта юха аьха а аьхе доаькъийна хьажкІаш дІаюв. Цу гІулакхо шерта кхоачамбу тхона доаькъарийна. Доаькъар шортта а дика а хилча дулх а шура а дукха хул.

1958-ча шера оахама гектара лаьрхІача 800 центнер шурен 146,1 центнер дулхи даьккхар оаха.

Тха колхоза болх политически а, экономически а, организационни а тІехьа-тІехьаьнъ тешамболлаш дикагІа тоабалар а чІоагІбалар а бахьан долаш ворхІ шерара план ханал хьалхаьа кхоачашъерхьа оаха.

Колхозо хьувъаде лерхІ:

	1959 ш.	1965 ш.
(гектара тІа центнераш)		
1. Фийг бола ялаташ	37,3	42
2. Шоаьз свекла	375	450
3. ХьажкІаш силоса	750	800
4. Коартолаш	200	200

Хьажкіай силос а кхыдола доаькъараш а дикагІа хьувъадарца дукхагІа кхайоаш дебеде а царара хьайо кхаш йола продукци лаьккхе а лерхІ колхозо.

Доахан 1959-ча шера 1526-ca 1960-ча шера 2360-ca хургда. Цу луш йола шуто 100 гектар оахама лаьрхІача 1959-ча шера 900 центнера 1965-ча шера 2100 центнера хургья.

Дулхи доахан, жа, хьажкарч, гІажаш, боьбаьнкаш, котомаш ебаярца хІара 100 гектар оахама лаьхІача 1959-ча шера 184 центнера 1965-ча шера 345 центнери дулх даьккхар лерхІ. Цун совгІа 100 гектара лаьрхІача 1959-ча шера 16,2 эзара 1965-ча шера 50 эзара фуаш гулдо лерхІ колхозо.

Оахама лаьтташ фийг болча ялата 44 процента, шоаьзара свеклашта 18 процента, коартолашта 10 процента, тешам а лу.

Из доаькъарийна 28 процента хургдолаш дІанийду.

Уж сийдола доккха декхараш кхоачашде чІоагІа къахьега доза. Из болх оаьхьа деррига а агротехнически тІулакхаш кхоачашдарца, шоай хан-хиннахьа хІамаш дІаерца а чуецарца а, боьхьонца аьхьа дІаэача кийнера дика а хиннахьа а лаьтта ахорца а. сеоаьоборот кийса ярца а чакхбоаттаьнгба. Къаьстта чІоагІа уйІ тІейсийт оаха хІара дІаовча хІаманна. Масала, шекара свекла хІара гектарга тІа 80 эзарнен кІезигІа хургйоагаш а ю, хІаьта хІара гектара тІа 30 тонн кхо а дуг. ХІамаш дІаэ лаьтта кийчдеча хана эшарга хьежжа минеральни удобренеш йохк.

Цу тайпара, ший ханнахьа ди тІехьа ца лоалийташ ду оаха. Дайийнача хІаманшта, уж дикагІа хьувъийтаьнъ а фийг ца боабеш чударна а де деза балхаш.

ССКП-ас а Советски правительствоз а ньча новкъостало чІоагІа айнер тха колхозе хьажкІаш хьувъаьлга. ДІахо йолаче хана ялат дика хьувъадерцола хьажкІай гибридни фу кхоачаш тхоай вІаштІехьа даьрда ша. Хьаьта Советски Союза опытах пайда а эцаш хьажкІаш кхы а чІоагІа ньвъаьгрьа оаха.

Тха колхоза членаша низ ца кхоаш къахьегамхоша езача Даьхевна, Іаьхьа нах Іалаьшбе, дукхагІа юртбоахама продукташ яларна. Цар кхетту шоаш дика къахьийгача ГДР Іаьхий а дуне тІемаца лотаде гІерачъ моастаІашта дуьхьала отта а. ешаш чІоагІбе а низболаш хургхилар.

Германски колхъаца тоам бара а, ламар чІоагІбаа а. кхыча гІулакхашта а нов. Н. С. Хрущевс новкъостал дуьхьа чІоагІа баркал оал ерригача а къахьегамхоша, хІаьта шоашта хьалхашка латта декхараш ханал хьалха чакхдоахархилараш тешам а лу.

Бахача наха эшачун йоакхо еш

Коммунистически партеси Советски правительствоси масса хана йоакхо ю бахача наьха хьашташ кхоачашцарна. Цудухьа чІоагІа лоарХІам болаш да предприятеша арахецаш йола продукци дика хилар, наха кхоачам хиллал уж арахецар.

Вай республикан торговлен Минчстерствос торговлен организацей болх тозбарна тІехьарча хана цхьайола мероприятеш яьй. 1959 шера товараш хьадош йолча предприятешкара эшача ассортиментахи дика хьадаьй товараш мара хьа ца эца лаьрхІад. Масала, «Галантерейщик» яхача артело арахецаш хинна лергаш дола кийнаш ара ца кецаш соцаьй, уж йоагІача тайпара дика хьаеш ца хилар бахьан деллеш. Цу дохкийташ соцаьд Респромсовета «Металлист» яхача артело арахийца сьшка мотташ, уж мукх дика хиларах, хІаьта цу артело еш йола цинк даьккха пхьегІаш а дикагІа ца йой торгующи организацеша дІанийсрийолаш яц.

Цу предприятей кулгалхой декхарийла ба белгалдаьхача кхоачамбоацарий уйла а ять предприятей болх тоабе.

1959 шера общественни питанен мах лохбе лаьрхІа ба. Из де вІаштІехьа даргда къаьстта полуфабрикатех дуа хІама кийчдара чотах.

Цу тайпара болх тоабаро торо хулийтаргъя наьха хьашташ кхоачашде.

Г. АЛХАЗОВ.

Кроликаш йолаелга пайдане гІулаих да

Хьайбай продукташ йоахитта лакхдара даьхъе керттера моттиг хьалаьца дІаотта йиш йолаш да вай республике шерра дегІадоаладе лаьрхІа дола юрта боахаман дакъа — кролиководство. Сиха ебаш а пайда дукха луш а я кроликаш.

Кроликех боккха пайда боалилга белгал а даьккха кроликаш йолле лаьрхІад Назрановски зооветтехникуме. Цудухьа техникуме вІашагІйолла лаьрхІа я кроликий ферма. Форме болх беш хургба техникума дешархой.

ХІанз кроликий ферма йилла кийчо еш ба техникуме.

Ю. МИХАЙЧЕНКО.

Баьца даараш дикагІа хьувкъийтарна

Дукха болх ба «Джалка» яхача совхоза 1-ча отделенен огородни бригадерча болхлоша укх шера бе лаьрхІар. Говзача бригадира нов. Лиманске кулгалдеча цу бригадерча болхлоша 130 раманна кІал хьалха хьойоалача кабуцеи 85 раманна кІал помидорийн рассада кийчъяьй. Из кийчъеш дика къахьийгар говзача зеньеваяс Охват Ольгаси, Умалатова Хадижаси, иштта кхыбаршен.

М. ТКАЧЕНКО.

Пассажирий йоакхо ю

Гудермеса машиннаькъа станцен коллективо кІезига йоакхо йиц пассажирех. Масала, нах билеташта очередах латта ца бозаш Астраханерен Бакурен Гудермесе йоагІача поездашта хьалхе а билеташ дохкийтаьа вІаштІехьа даьккхад цо. Дуьхьал дІадахача шера цу тайпара гІулакх дар цар 30 эзар совгІа волча пассажира.

Цу гІулакха юкъе эзаб итт шерара дешар йисте а даьккха, лоацца йола курсаш яьха бола къоаьа билетни кассираш. Укх шера шин бетта кассираша хІанзехьа а дехкад 9 эзар совгІа билет. Пассажирашта деча гІулакха цу балха тІа къаьстта белгалбаьлар билетни кассираш бола нн. Каринина, Кучма, кхыбараш а.

Из деррига а дац. ДІахо а къахьегамхой йоакхо а еш, Гудермесовцаша соцам баьб Гудермеса станце йоагІа багаж доагІача адресах цІаяхьа. Ший багаж бахьан сагота хилз вецаш сага хІанз. Хьакхаьччача дийнахье а доагІача адресах станцера цІа хьоргъя багаж.

Из бахьан долаш цу станцерча болхлоша шоай къахьегама овсарах лаих а йир, январьн февральн бетташка йоагІа план ханал хьалха кхоачаш а йир.

С. КЕРИМОВ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Тахан кинотеатрашка

Челюскинций цІерахча кинотеатре. Йоккха зал — бос бола керда кинокомедия «Годы молодые».

Долалу 10—12—2—4—6—8—10.

ЗІамига зал № 1 «Годы молодые».

Долалу 8.30—10.30—12.30—2.30—4.30—6.30—8.30—10.30

ЗІамига з ал № 2 — «Годы молодые».

Долалу 9—11—1—3—5—7—9.

ЗІамига зал № 2 «Годы молодые».

Долалу 9.15—11.15—1.15—3.15—5.15—8.15—10.15.

«Родина яхача кинотеатре

«Годы молодые»—долалу 9—10.45—12.30—2.15—4—6.15—8—9.40;

Къона кадраш кийчъю

Ножч-ПалгІай культуран Министерствос вІашагІъехкай вай республикерча юртий клубашта заведующеш кийчбе кхаь бетта лаьрхІа йола курсаш. Курсашка занятеш дІайолаеннай.

Курсашка дешаш ба республикан юрташкара 21 саг гІалгІайн ножчийн кагийрхой. Курсаш йистеньначул тІехьагІа къона кадраш шоаш бахаш болча юрташкарча клубашта заведующеш хургба.

Р. МАЛЬСАГОВ.

РЕДАКЦЕН АДРЕС: г. Грозный, Сталина улица, 23. ТЕЛЕФОНАШ: Редактора — 2-41-23, редактора зам. — 2-07-01, бехкокхама секретаря — 2-25-72, корректорске — 2-30-91, партийн вахарен экономикан отделий 2-25-72.

СФ00289 1918 шерарча 11-ча августе цІерах йола типографи, НГІАССР г. Грозный, Революцен проспект, 30/8. заказ № 1834